

Elisa Koskela

**Osaakeyhtiön purkaminen vapaaehtoisen selvitysmenette-
lyn kautta**

case: A Oy

Opinnäytetyö

Syksy 2009

Liiketalouden, yrittäjyyden ja ravitsemusalan yksikkö

Liiketalous

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö:	Liiketalouden yksikkö	
Koulutusohjelma:	Liiketalouden koulutusohjelma	
Suuntautumisvaihtoehto:	Laskentatoimi	
Tekijä:	Koskela Elisa	
Työn nimi:	Osakeyhtiön purkaminen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta	
Ohjaaja:	Potka-Soininen Tuulia	
Vuosi: 2009	Sivumäärä: 58	Liitteiden lukumäärä: 3

Kun osakeyhtiö tulee elinkaarensa päähän ja tarkoituksena on lopettaa yhtiön toiminta, tulee tavallisimmin kyseeseen purkaminen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta. Osakeyhtiö, jossa on varallisuutta, mutta ei enää liiketoimintaa, puretaan ja osakeyhtiöön kertyneet varat jaetaan osakkaiden henkilökohtaiseen käyttöön. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia osakeyhtiön purkamista vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta ja purkautumisesta aiheutuvia veroseuraamuksia. Opinnäytetyön empiirisen osan tavoitteena on purkaa case-yritys A Oy vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta ja määrittää osakeyhtiölle ja sen osakkaille aiheutuvat veroseuraamukset pääpiirteittäin.

Osakeyhtiön purkamiseen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta haetaan vastausta erityisesti osakeyhtiölaista. Keskeisessä osassa ovat myös kirjanpitolaki, kaupparekisterilaki, tilintarkastuslaki ja toiminimilaki. Verotuskysymyksiin haetaan vastausta elinkeinoverolaista ja tuloverolaista.

Opinnäytetyössä ensin selvitetään myös muut tavat, miten osakeyhtiö lakkaa olemasta. Sen jälkeen selvitetään osakeyhtiölain säädösten mukaan, miten osakeyhtiön purkamisprosessi etenee selvitystilasta osakeyhtiön purkautumiseen asti. Seuraavaksi opinnäytetyössä selvitetään osakeyhtiön ja sen osakkaiden veroseuraamuksia osakeyhtiön purkautumisen jälkeen.

Opinnäytetyön empiirisessä osassa selvitettiin, mitä toimenpiteitä tehtiin ennen, että kaupparekisteri-ilmoitukset saatiin tehtyä sekä kerrottiin kaupparekisteri-ilmoitukset, joita tarvittiin case-yrityksen purkamiseen. Tämän jälkeen määritettiin tuleeko case-yritykselle ja sen osakkaille veroseuraamuksia. Lopuksi case-yritys purkautui. Verojen laskun jälkeen case-yritykselle ja sen osakkaille ei tullut veroseuraamuksia johtuen osakkeiden arvonalentumisista.

Avainsanat: Purku, selvitystila, selvitysmenettely ja selvitysmies

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Business School
Degree programme: Business Management
Specialisation: Accounting

Author: Koskela Elisa

Title of thesis: Dissolution of a limited company through voluntary liquidation

Supervisor: Potka-Soininen Tuulia

Year: 2009 Number of pages: 58 Number of appendices: 3

When the limited company comes to the end of its life the objective is to stop the company's operations. It is usual to wind it up through a voluntary settlement procedure. A limited company, which has assets but is no longer in business, will be wound up and its assets are distributed to shareholders for their personal use. The aim of this thesis is to examine the company's dismantling through voluntary liquidation and dissolution proceedings and the resulting tax consequences. The empirical part of the thesis attempts to dismantle the case company A Ltd through voluntary winding up proceedings and to determine the tax implications to the limited company and its shareholders.

The answer to the voluntary dissolution of a limited company is sought in Companies Act. The answer to taxation questions is sought in business tax forms and income tax forms.

The thesis will also examine other methods, how the company ceases to exist. After explaining the rules of the Companies Act the company's dismantling advances to the company being wound up. Next the thesis explains tax implications to the corporation and its shareholders after the dissolution.

The empirical part of this thesis examined Trade Register notifications. Then it was determined whether the case-company and its shareholders will have tax implications. Finally, the case-company was dissolved. The case company and its shareholders did not get tax implications due to the impairment of shares.

Keywords: Dissolution, liquidation, clearing procedure and liquidator.

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO.....	6
1.1 Tavoite ja rakenne.....	7
1.2 Osakeyhtiön purkamista säätelevät lait.....	9
2 PÄÄKÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY.....	11
2.1 Purku.....	11
2.2 Selvitystila.....	11
2.3 Selvitysmenettely ja selvitysmiehet.....	12
3 OSAKEYHTIÖN PURKAMISEN ERI KEINOT.....	13
3.1 Sulautuminen.....	13
3.2 Jakautuminen.....	14
3.3 Konkurssi.....	14
3.4 Rekisteristä poistaminen ja viranomaisen määräämä selvitystila.....	15
4 OSAKEYHTIÖN PURKAMINEN VAPAAEHTOISEN SELVITYSMENETTELYN KAUTTA.....	17
4.1 Selvitysmenettelystä yleensä.....	17
4.2 Yhtiön asettaminen selvitystilaan oman päätöksen perusteella.....	18
4.2.1 Yhtiökokous.....	18
4.2.2 Yhtiökokouskutsu.....	18
4.2.3 Muu etukäteistodistus kuin yhtiökokouskutsu.....	19
4.2.4 Yhtiökokouksen päätös.....	20
4.2.5 Selvitystilaan asettaminen yhtiöjärjestyksen mukaan.....	22
4.3 Osakeyhtiön määrääminen selvitystilaan.....	24
4.4 Selvitystilan alkaminen.....	25
4.5 Yhtiön organisaatio selvitystilan aikana.....	26
4.5.1 Yhtiökokous.....	26
4.5.2 Selvitysmiehet.....	28
4.5.3 Tilintarkastajat.....	31
4.6 Yhtiön elinten selvitystilan aikaiset tehtävät.....	32

4.6.1 Hallitus ja toimitusjohtaja.....	32
4.6.2 Selvitysmiehet.....	34
4.6.3 Tilintarkastajat.....	44
4.6.4 Yhtiökokous	45
5 PURKAUTUNEEN YHTIÖN VEROSEURAAMUKSET	46
5.1 Osakeyhtiön verotus	46
5.2 Osakkaan verotus	48
6 KAUPPAREKISTERI-ILMOITUKSET JA VEROSEURAAMUKSET:	
CASE	50
6.1 Osakeyhtiön esittely	50
6.2 Kaupparekisteri-ilmoitukset	51
6.3 Osakeyhtiön verotus	52
6.4 Osakkaan verotus	53
6.5 Purkamisprosessi.....	54
7 YHTEENVETO.....	55
LÄHTEET	58
LIITTEET.....	60

1 JOHDANTO

Kun osakeyhtiö tulee elinkaarensa päähän ja tarkoituksena on lopettaa yhtiön toiminta, tulee tavallisimmin kyseeseen purkaminen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta. On myös muita menettelyjä, miten osakeyhtiö lopetetaan. Selvitysmenettelyn lisäksi osakeyhtiö lakkaa olemasta sulautumisessa, jakautumisessa, konkurssissa ja rekisteristä poistamisesta tai viranomaisen määräämästä selvitystilasta.

Yrityksen lopettaminen on merkittävä yrityksen ja yrittäjän elämään liittyvä tapahtuma. Yrityksen lopettamiseen voi liittyä monia eri syitä. Tavallisimpia ovat mm. yrittäjän ikä, sairaus, elämäntyön realisointi tai yrittäjän muutostarve. Yritystoiminnan lopettaminen ei aina onnistu sukupolvenvaihdoksen tai yrityksen myynnin kautta. Kun osakeyhtiö on olemassa, mutta sillä ei ole enää mitään toimintaa, herää kysymys, miten osakeyhtiö voidaan purkaa ja saada osakeyhtiöön kertyneet varat osakkaiden henkilökohtaiseen käyttöön.

On huomioitava, että selvitystila ei tarkoita samaa kuin että yhtiö olisi välttämättä ajautunut taloudellisiin vaikeuksiin. Selvitystilan tarkoituksena on yhtiön purkautuessa maksaa kaikki velvoitteet ja jakaa jäljelle jääneet varat osakkeenomistajille. Selvitystilamenettelyn edellytyksenä on, että yhtiön varat riittävät velkojen maksumiin, muuten osakeyhtiön purkaminen ei tällä tavoin onnistu.

Osakeyhtiön purkamista harkittaessa tulee mietittäväksi myös verotukseen liittyviä kysymyksiä. Osakkeenomistajan osalleen saama osuus yhtiön nettovarallisuudesta on kuitenkin verotettavaa tuloa. Useissa tapauksissa kuitenkin jopa verotukselliset seikat puoltavat selvitystilamenettelyn käyttöä.

1.1 Tavoite ja rakenne

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia osakeyhtiön purkamista vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta ja purkautumisesta aiheutuvia veroseuraamuksia. Miten osakeyhtiö, jossa on varoja, puretaan ja mitä veroseuraamuksia purkautumisesta on osakeyhtiölle ja sen osakkaille? Mitä lakeja on noudatettava osakeyhtiön purkamista toteutettaessa? Osakeyhtiön purkamiseen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta haetaan vastausta erityisesti osakeyhtiölaista ja keskeisessä osassa ovat myös kirjanpitolaki, kaupparekisterilaki, tilintarkastuslaki ja toiminimilaki. Verotuskysymyksiin haetaan vastausta elinkeinoverolaista ja tuloverolaista.

Opinnäytetyön empiirisen osan tavoitteena on purkaa case-yritys A Oy vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta. Empiirinen osuus koostuu niistä asiakirjoista ja kaupparekisteri-ilmoituksista, joita tarvitaan yhtiön purkamiseen selvitysmenettelyn kautta. Selvitysmenettelyn aikana teen A Oy:n kirjanpidon sekä normaalin tilinpäätöksen lopuksi tehtäväni on tehdä A Oy:lle tilinpäätös ja lopputilitykset.

Purettavassa osakeyhtiössä ei ole ollut toimintaa muutamaan vuoteen. Osakeyhtiö on ns. lepäävä yhtiö. Osakkeenomistajat eivät halua jatkaa yhtiön toimintaa. Osakeyhtiössä on varallisuutta, joka halutaan realisoida ja jakaa. Yhtiötä ei haluta myydä, koska liiketoimintaa ja asiakaskuntaa ei ole ollut muutamaan vuoteen. Varallisuuden vuoksi yhtiön lopettamisessa tulee kyseeseen ainoastaan purkaminen selvitysmenettelyn kautta. Opinnäytetyössäni kehitän toimivan osakeyhtiön purkautuneeksi yhtiöksi, jonka jälkeen yhtiö lakkaa olemasta.

Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen Suomessa vallitsevan huonon taloustilanteen vuoksi, jolloin yhtiöitä puretaan. Vaikka opinnäytetyöni aiheesta löytyy paljon materiaalia ja kirjallisuutta, niistä on vaikea muodostaa kokonaiskuvaa osakeyhtiön lopettamisesta. Siksi työni tavoitteena onkin saada selkeä ja kattava kuva yhtiön lopettamisprosessista sekä purkautuneen yhtiön että sen osakkaiden verotuksesta.

Opinnäytetyö jakaantuu seitsemään päälukuun. Pääkäsitteiden määrittely -kappaleessa käsittelen opinnäytetyöhön liittyviä pääkäsitteitä, jotka tulevat esiin moneen otteeseen työssä. Osakeyhtiön purkamisen eri keinot -kappaleessa käsittelen tarkemmin osakeyhtiön sulautumista, jakautumista, konkurssia sekä rekisteristä poistamista ja viranomaisen määräämää selvitystilaa. Nämä ovat muut vaihtoehdot osakeyhtiön lakkaamiseen.

Osakeyhtiön purkaminen selvitysmenettelyn kautta –kappale on opinnäytetyön keskeisin kappale, jossa tutkin, mitä osakeyhtiölaissa määrätään osakeyhtiön purkamisesta vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta. Tämä kappale on jaettu kuuteen alakappaleeseen, joissa kerrotaan, miten osakeyhtiön purkaminen selvitysmenettelyn kautta etenee. Purkautuneen yhtiön veroseuraamukset kappaleessa tutkin tuloverolakia ja elinkeinoverolakia, mitä niissä säädetään purkautuneen yhtiön ja sen osakkaiden veroseuraamuksista.

Opinnäytetyön kuudennessa pääkappaleessa käsittelen kaupparekisteri-ilmoituksia sekä sitä, miten A Oy:n selvitystila on edennyt ja miten se on saatu päätökseen. Tämän jälkeen kerron A Oy:n sekä A Oy:n kahden osakkaan verotuksesta. Pääkappaleiden lopuksi teen johtopäätökset käsitellystä ongelmasta sekä opinnäytetyön yhteenvedossa kokoon yhteen keskeisen sisällön ja saadut tulokset.

1.2 Osakeyhtiön purkamista säätelevät lait

Tässä luvussa käsittelen osakeyhtiön purkamista sääteleviä lakeja lyhyesti, näitä ovat osakeyhtiölaki, tilintarkastuslaki, kirjanpitolaki, kaupparekisterilaki ja toiminimilaki. Kerron laeista lyhyesti, mitä niissä sanotaan osakeyhtiön purkamisesta. Pääluvussa neljä käsittelen osakeyhtiön purkamista osakeyhtiölain näkökulmasta laajemmin ja viidennessä luvussa käsittelen elinkeinoverolakia ja tuloverolakia.

Tilintarkastuslaki

Selvitystilaan asettaminen ei vaikuta tilintarkastajan tehtävään (KHT-yhdistys 2008,120). Ennen selvitystilaa valitut tilintarkastajat jatkavat tehtävässään. Osakeyhtiölain 20 luvun 13 § 2. momentin mukaan tilintarkastuksen tulee sisältää lausuma siitä, onko selvitystilaa tarpeettomasti pitkitetty ja ovatko selvitysmiehet muuten toimineet asianmukaisesti.

Kaupparekisterilaki

Kaupparekisterilain 1 § mukaan kaupparekisteriin merkitään kaikki elinkeinonharjoittajia koskevat ilmoitukset ja tiedonannot. Kaupparekisteriin merkitään mm. elinkeinonharjoittajien aloitus-, muutos- ja lopettamisilmoitukset. Kaupparekisterilain 18 a §:ssä säädetään osakeyhtiön muutos- ja lopettamistilasta. Rekisteriviranomainen käsittelee osakeyhtiön tai osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakepääoman alentamista, osakeyhtiöiden sulautumista, osakeyhtiön jakautumista, osakeyhtiön selvitystilaa ja julkisen osakeyhtiön muuttamista yksityiseksi osakeyhtiöksi koskevat asiat siten, kuin osakeyhtiölaissa säädetään.

Kirjanpitolaki

Kirjanpitolain 3 luvussa 3 § säädetään jatkuvuusperiaatteesta. Oletus on, että kirjanpitovelvollisen toiminta on jatkuvaa. Osakeyhtiötä purettaessa jatkuvuusperiaatetta ei voida noudattaa. Tässä tapauksessa kirjapitolakia tulee noudattaa sovellet-tavin osin.

Osakeyhtiölaki

Osakeyhtiön 20 luvussa säädetään osakeyhtiön purkamisesta. Yhtiön normaalin toiminnan aikana yhtiön asettamisesta selvitystilaan päättää yhtiökokous, samalla valitaan selvitysmiehet. Selvitysmiehet tekevät kaupparekisteriin ilmoituksen selvitystilasta. Julkisen haasteen määräpäivän jälkeen selvitysmiehet maksavat velat, muuttavat omaisuuden rahaksi ja jakavat varat osakkaille. Lisäksi selvitysmiehet tekevät lopputilityksen ja kertomuksen selvitystilan ajalta. Lopuksi yhtiökokous hyväksyy lopputilityksen, jonka jälkeen lopputilitys ilmoitetaan kaupparekisteriin ja osakeyhtiö purkautuu.

Toiminimilaki

Toiminimilain 31 § 2 momentin mukaan ”konkurssin tai selvitystilan aikana on toiminimi kirjoitettava muuttunutta asiantilaa osoittavin lisäyksin”.

2 PÄÄKÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Tässä luvussa kerron lyhyesti opinnäytetyöni aiheen pääkäsitteistä, jotka ovat purku, selvitystila ja selvitysmenettely. Nämä käsitteet tulevat esiin työssäni moneen otteeseen.

2.1 Purku

Osakeyhtiö purkautuu selvitysmenettelyn kautta konkurssista, selvitysmenettelyttä sulautumisessa tai jakautumisessa (Blumme, Pitkänen, Raunio & Äärilä 2008, 35). Opinnäytetyössäni käsittelen laajemmin osakeyhtiön purkamista selvitysmenettelyn kautta. Työssäni esittelen myös pääpiirteittäin purkamisen muut tavat luvussa osakeyhtiön purkamisen eri keinot.

2.2 Selvitystila

Selvitysmenettely tulee kyseeseen tilanteessa, jossa osakeyhtiön varat ovat suuremmat kuin velat (Villa 2006, 357). Selvitystilassa osakeyhtiön varallisuusasema selvitetään. Yhtiön omaisuus muutetaan rahaksi ja velat maksetaan. Jos yhtiöön jää varoja velkojen maksun jälkeen, varat jaetaan osakkeenomistajille jako-osuuksien mukaan eli yleensä osakkeiden lukumäärän mukaan, ellei yhtiöjärjestyksessä muuta sanota. Tilanteessa, jossa yhtiön velat ovat suuremmat kuin yhtiön varat, yhtiö on asetettava konkurssiin selvitystilaan asettamisen sijasta. Selvitystila alkaa yhtiökokouksen päätöksellä, rekisteriviranomaisen määräyksestä tai tuomioistuimen päätöksen perusteella.

2.3 Selvitysmenettely ja selvitysmiehet

Selvitysmenettely on monivaiheinen tapahtuma, jossa on huomioitava monta eri asiaa. Osakeyhtiö ei siis purkaudu pelkillä kaupparekisteri-ilmoituksilla. Selvitystila alkaa heti, kun siitä on päätös tehty. Samalla päätöksessä on valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitystila ja selvitysmiehet on rekisteröitävä. (Villa 2006, 359)

Selvitysmiesten on tarvittaessa laadittava tilinpäätös selvitystilan edeltävältä ajalta, ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole esitetty yhtiökokouksessa (Villa 2006, 359). Selvitysmiesten on tämän lisäksi laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus kultakin selvitystilaan asettamisen jälkeiseltä tilikaudelta ja esitettävä tilinpäätökset varsinaisen yhtiökokouksen hyväksyttäväksi. Selvitysmiesten on haettava julkinen haaste yhtiön velkojille. Julkisessa haasteessa pyydetään tuntemattoman velkojan ilmoittamaan saatavansa määräpäivään mennessä sillä uhalla, että tuntemattomat velat lakkaavat. Osakeyhtiö on purkautunut, kun selvitysmiehet ovat tehneet lopputilitykset ja hyväksyttäneet sen yhtiökokouksessa. Purkaminen on ilmoitettava rekisteröitäväksi.

3 OSAKEYHTIÖN PURKAMISEN ERI KEINOT

Tässä luvussa käsittelen muita tapoja, miten osakeyhtiö voidaan lopettaa. Osakeyhtiön lakkaamiseen on moni eri tapoja. Lakkaaminen voi tapahtua osakkeenomistajien päätöksestä tai viranomaisen määräyksestä. Nämä tavat ovat hieman erilaisia ja eroavat yhtiöoikeudelliselta perusteeltaan, kaupparekisteri-ilmoituksiltaan ja verotukseltaan selvitysmenettelystä.

3.1 Sulautuminen

Sulautuminen on tapahtuma, jossa sulautuva osakeyhtiö sulautuu vastaanottavaan osakeyhtiöön (Blumme ym. 2008, 37). Sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle, jolloin sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sulautumisvastike voi olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia.

Sulautumismuotoja on erilaisia (Blumme ym. 2008, 38). Yksi tapa on absorptiosulautuminen, jossa vastaanottava yhtiö ja yksi tai useampi sulautuva yhtiö sulautuu keskenään. Toinen tapa on kombinaatiosulautuminen, jossa vähintään kaksi sulautuvaa yhtiötä sulautumalla perustaa uuden vastaanottavan yhtiön. Mikäli sulautuva yhtiö on tytäryhtiö, kyseeseen tulee tytäryhtiösulautuminen. Tytäryhtiösulautuminen on absorptiosulautumista, jossa vastaanottava yhtiö omistaa kaikki sulautuvan yhtiön osakkeet ja mahdolliset optio-oikeudet sekä kaikki muut mahdolliset osakkeisiin oikeuttavat oikeudet. Sulautuminen voi tapahtua myös kolmikantasulautumisena, joka on absorptiosulautumista. Kolmikantasulautumisessa sulautumisvastikkeita antaa muu taho kuin vastaanottava yhtiö.

3.2 Jakautuminen

Jakautuminen on tapahtuma, jossa jakautuvan osakeyhtiön varat ja velat jakautuvat osittain tai kokonaan selvitysmenettelyttä yhdelle tai useammalle vastaanottavalle osakeyhtiölle (Blumme ym. 2008, 59). Jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita, rahaa, muuta omaisuutta tai sitoumuksia.

Osakeyhtiölain mukaan jakautuminen voidaan suorittaa osittaisjakautumisena tai kokonaisjakautumisena (Blumme ym. 2008, 60). Osittaisjakautumisella tarkoitetaan jakautumista, jossa jakautuva yhtiö jää olemaan ja vain osa jakautuvan yhtiön varoista ja veloista siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle. Kokonaisjakautumisella tarkoitetaan jakautumista, jossa jakautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät kokonaisuudessaan vähintään kahdelle vastaanottavalle yhtiölle, jolloin jakautuva yhtiö purkautuu selvitysmenettelyttä. Uuden osakeyhtiölain mukaan jakautuminen voidaan suorittaa toimivaan yhtiöön tai jakautumisella perustettavaan yhtiöön.

3.3 Konkurssi

Konkurssi on maksukyvyttömyysmenettely, joka koskee kaikkia velallisen velkoja (Airaksinen, Pulkkinen & Rasinaho 2007, 501). Maksukyvyttömyysmenettelyssä velallisen omaisuus käytetään konkurssisaatavien maksuun. Konkurssi on välttämätön oikeudellinen menettely, jolla elinkelvottomien yritysten maksukyvyttömyystilanteet voidaan hoitaa järjestäytyneesti suhteessa velkoihin.

Konkurssin alkaessa velallisen omaisuus siirtyy velkojien määräysvaltaan. Tuomioistuin määrää pesänhoitajan, joka vastaa velallisen omaisuuden hoitamisesta, myymisestä sekä hallinnoimisesta. Konkurssin tarkoituksena on velallisen varallisuuden muuttaminen rahaksi ja varojen jakaminen velkojille. (Blumme, Kaarenoja & Suontausta 2007, 152).

Yritys joka ei pysty selviytymään veloistaan, voidaan hakea konkurssiin (Airaksinen ym. 2007, 501). Tuomioistuin päättää konkurssin asettamisesta. Konkurssi alkaa, kun tuomioistuin on tehnyt asiasta päätöksen. Konkurssia voi hakea joko velallinen itse tai velkoja. Kun velallinen itse hakee konkurssia, hallitus päättää yhtiön luovuttamisesta konkurssiin. Konkurssin päättyessä yhtiö purkautuu, jatkaa toimintaansa tai menee selvitystilaan. Yhtiön velkojen ollessa varoja suuremmat osakeyhtiö yleensä loppuu purkamiseen.

3.4 Rekisteristä poistaminen ja viranomaisen määräämä selvitystila

Poistettaessa yhtiö rekisteristä yhtiötä ei selvitetä eikä sen velkojille tehdä julkista haastetta (Villa 2006, 360). Rekisteristä poistaminen ei merkitse velkojen lakkaamista. Rekisteriviranomainen poistaa yhtiön rekisteristä ilman selvitysmenettelyyn asettamista, jos yhtiön varat eivät riitä selvitystilan kustannusten kattamiseen tai velkojen määrästä ei ole tietoa, eikä osakkeenomistaja, velkoja tai joku muu ota vastuuta selvitysmenettelyn kustannusten maksamisesta, jos

- 1) yhtiöllä ei ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista hallitusta;
- 2) yhtiöllä ei ole rekisteriin merkittyä elinkeinon harjoittamiseen tarkoitettua edustajaa;
- 3) yhtiö ei ole rekisteriviranomaisen kehotuksesta huolimatta ilmoittanut tilinpäätösasiakirjoja rekisteröitäväksi vuoden kuluessa tilikauden päätyemisestä tai
- 4) yhtiö on asetettu konkurssiin, joka on rauennut varojen puutteeseen.

Tarvittaessa yhtiötä, joka on poistettu rekisteristä, edustaa yksi tai useampi yhtiökokouksessa valittu henkilö. Rekisteristä poistamisen jälkeen yhtiö säilyttää oikeuskelpoisuutensa, mutta oikeustoimikelpoisuus lakkaa. (Villa 2006, 360)

Rekisteristä poistetun yhtiön varoja ei saa jakaa osakkeenomistajille tai muille jako-osuuteen oikeutetuille (Villa 2006, 360). Ennen yhtiön varojen jakamista yhtiö on selvitettävä. Poikkeuksena tästä on, että viiden vuoden kuluttua rekisteristä poistamisesta yhtiön edustajat saavat jakaa yhtiön varoja osakkeenomistajille tai muille jako-osuuteen oikeutetuille henkilöille heille kuuluvan jako-osuuden yhtiön varoista. Edellytyksenä varojen jakamiselle on, etteivät yhtiövarat ylitä 8000 euroa eikä yhtiöllä ole tunnettuja velkoja.

4 OSAKEYHTIÖN PURKAMINEN VAPAAEHTOISEN SELVITYSMENETTELYN KAUTTA

Tässä luvussa kerron yksityiskohtaisesti opinnäytetyöni pääaiheesta, joka on osakeyhtiön purkaminen selvitysmenettelyn kautta. Tämä luku käsittelee selvitystilän alkamista, selvitystilän aikaisia tehtäviä sekä selvitystilän päättymistä.

4.1 Selvitysmenettelystä yleensä

Normaalisti osakeyhtiö puretaan selvitystilän mukaisten menettelyjen kautta (OYL 20:1), (Kyläkallio, Irola & Kyläkallio 2008, 1408). Selvitysmenettelyn päätarkoituksena on yhtiön varallisuusosaston selvittäminen, tarpeellisen omaisuusmäärän muuttaminen rahaksi, velkojen maksaminen velkojille sekä ylijäämän suorittaminen osakkeenomistajille.

Yleensä selvitystila päättyy osakeyhtiön purkautumiseen (OYL 20:1). Selvitystila voi kuitenkin päättyä muutenkin, kuin selvitystilän kautta tapahtuvaan yhtiön purkamiseen (Kyläkallio ym. 2008, 1408). Osakeyhtiön toimintaa voidaan jatkaa normaalisti lopettamalla selvitystila, selvitystilassa oleva osakeyhtiö voi sulautua tai jakautua toiseen osakeyhtiöön, tai selvitystilassa oleva yhtiö voidaan asettaa konkurssiin. Näistä kerroin aiemmassa kappaleessa. Näiden lisäksi osakeyhtiö tai julkinen osakeyhtiö voi muuttaa yritysmuotoaan.

Osakeyhtiön syntyminen voidaan ajoittaa tiettyyn hetkeen eli yhtiön merkitsemiseen kaupparekisteriin (OYL 2:9), (Kyläkallio ym. 2008, 1409). Osakeyhtiön lakkaaminen ei ole sidottu tiettyyn ajankohtaan eli purkautumista koskevaan kaupparekisterimerkintään. Käytännössä useimmissa tilanteissa yhtiön lakkaaminen voidaan ajoittaa hetkeen, jolloin yhtiö on osakeyhtiölain mukaan purkautunut tai jolloin se kaupparekisteriviranomaisen toimesta on poistettu rekisteristä.

4.2 Yhtiön asettaminen selvitystilaan oman päätöksen perusteella

4.2.1 Yhtiökokous

Yhtiön normaalin toiminnan aikana yhtiön asettamisesta selvitystilaan määrää yhtiökokous (OYL 20:3), (Kyläkallio ym. 2008, 1409). Yhtiöjärjestyksessä ei voida määrätä, että osakeyhtiön muu elin määräisi yhtiön selvitystilaan asettamisesta. Yhtiökokous ei voi myöskään antaa tällaista valtuutusta.

Kun yhtiökokous on tehnyt päätöksen yhtiön asettamisesta selvitystilaan, yhtiön on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies hallituksen sekä mahdollisen toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston tilalle (Kyläkallio ym. 2008, 1410). Yhtiökokouksen päätöksellä peruutetaan muulle henkilölle annettu oikeus edustaa yhtiötä (OYL 20:9).

4.2.2 Yhtiökokouskutsu

Yhtiökokouskutsu selvitystilasta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pitempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta (OYL 20:3). Tämä säännös koskee yksityisiä osakeyhtiöitä (Kyläkallio ym. 2008, 1410). Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan toimittaa aikaisintaan kolmea kuukautta aiemmin yhtiökokousta. Myös julkista osakeyhtiötä koskee kuukauden vähimmäiskutsuaika.

Kaikkien yhtiön osakkeenomistajien suostumuksella voidaan yhtiön selvitystilaan asettamista koskeva yhtiökokous pitää noudattamatta yhtiökokouskutsumääräaikaa tai yksimieliset osakkeenomistajat voivat päättää yhtiön asettamisesta selvitystilaan yhtiökokousta pitämättäkin (OYL 20:3), (Kyläkallio ym. 2008, 1410).

Kutsu on lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa (OYL 20:3). Tämän lisäksi noudatetaan yhtiöjärjestyksen mahdollisia määräyksiä yhtiökokouksesta (Kyläkallio ym. 2008, 1411). Jos yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen kutsutapa on eri kuin osakkeenomistajille lähetettävä kirjallinen kutsu, on tätä tapaa noudatettava.

Yhtiökokoukskutsussa on kokouksen yksilöimistä koskevien tietojen lisäksi mainittava kokouksessa käsiteltävä asia (OYL 20:3), (Kyläkallio ym. 2008, 1411). Yhtiökokoukskutsussa riittää maininta kokouksessa käsiteltävästä asiasta esimerkiksi päätetään yhtiö asettamisesta selvitystilaan. Syytä, miksi yhtiö ehdotetaan asetettavaksi selvitystilaan ei tarvitse mainita yhtiökokoukskutsussa.

4.2.3 Muu etukäteistodistus kuin yhtiökokoukskutsu

Osakkeenomistajille on annettava mahdollisuus selvitystilapäätökseen liittyen tutustua jäljempänä mainittuihin asiakirjoihin siten, että ne on:

- a) vähintään viikon ajan ennen kokousta pidettävä osakkeenomistajien nähtävänä yhtiön pääkonttorissa tai internetsivuilla.
- b) viivytyksettä lähetettävä osakkeenomistajille, jotka sitä pyytää sekä
- c) asetettava nähtäväksi yhtiökokouksessa (OYL 20:3).

Jos selvitystilaan asettamisesta päätetään sellaisessa yhtiökokouksessa, jossa käsitellään tilinpäätöstä, mikä on yleensä varsinainen yhtiökokous, edellä mainittu vaatimus hallituksen ehdotusta yhtiökokouksen päätökseksi yhtiön asettamisesta selvitystilaan sekä tilinpäätöstä, toimintakertomusta, ja tilintarkastuskertomusta (OYL 20:3), (Kyläkallio ym. 2008, 1411).

Jos taas selvitystilaan asettamisesta päätetään muussa kuin tilinpäätöstä käsiteltävässä yhtiökokouksessa, edellä mainittuja lähettämisen ja nähtävillä pitovelvollisuus koskee lisäksi seuraavia asiakirjoja:

- 1) Viimeinen tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus
- 2) Viimeisen tilikauden päättymisen jälkeen mahdollisesti tehdyt varojen jakoa koskevat päätökset
- 3) Viimeisen tilikauden päättymisen jälkeen laaditut osavuosikatsaukset, jos vastikkeen antaja on ollut velvollinen tällaisen laatimaan sekä
- 4) Hallituksen selostus tilinpäätöksen tai osavuosikatsaukset laatimisen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista (OYL 20:3), (Kyläkallio ym. 2008, 1412).

Edellä mainittujen asiakirjojen tai osan niistä puuttuminen tai osakeyhtiölaissa säädetyllä tavalla nähtävillä pitämättömyys voi aiheuttaa yhtiökokouksen päätöksen pätemättömyyden (Kyläkallio ym. 2008, 1412). Asiakirjojen lähettämättä jättämisellä osakkeenomistajille ei ole samaa vaikutusta (OYL 21:1).

Osakkeenomistajien ollessa yksimielisiä he voivat päättää joko yhtiökokouksessa tai muuten yhtiön asettamisesta selvitystilaan ilman, että edellä mainittuja asiakirjoja on laadittu tai pidetty näkyvillä osakeyhtiölain säätelämällä tavalla tai lähetetty sitä pyytävälle osakkeenomistajalle (Kyläkallio ym. 2008, 1412).

4.2.4 Yhtiökokouksen päätös

Osakeyhtiö voidaan asettaa selvitystilaan periaatteessa koska tahansa yhtiökokouksen päätöksellä. Päätös selvitystilaan asettamisesta ei tarvitse tuekseen mitään perusteluita (Kyläkallio ym. 2008, 1412). Yhtiöjärjestyksessä ei voida lieventää edellytyksiä, mitä osakeyhtiölaissa on säädetty selvitystilaa koskevan päätöksen syntymiselle (OYL 20:3). Edellytyksiä voidaan kuitenkin yhtiöjärjestyksen määräyksiin kiristää.

Yhtiökokouksen selvitystilaan asettamispäätöksen syntyminen riippuu siitä, ovatko yhtiön kaikki osakkeet 1) samanlaisia vai 2) onko yhtiössä kahden tai useammanlaisia osakkeita (OYL 20:3), (Kyläkallio ym. 2008, 1412). Jos yhtiössä on äänivallattomia osakkeita, päätös selvitystilaan asettamisesta voidaan tehdä siten kuin yhtiössä, jossa on vain yhdenlaisia osakkeita, jos äänivallattomilla osakkailla ei ole yhtiöjärjestyksen mukaan lainkaan äänioikeutta eikä äänivallaton osake ole saanut sitä osakeyhtiölain nojalla. Toisin sanoen äänivallattomat osakkeet vaikuttavat selvitystilaan asettamisen päätöksen syntymiseen silloin, kun niillä on asiasta päätettäessä äänioikeus.

Päätökselle yhtiön asettamisesta selvitystilaan on säädetty seuraavat edellytykset:

- 1) Jos yhtiössä on yhdenlaisia osakkeita, päätös on tehtävä määräenemmistöllä. Päätös on pätevä, jos sitä ovat kannattaneet osakkeenomistajat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa
 - a) yhtiökokouksessa annetuista äänistä ja
 - b) edustetuista osakkeista. Päätöksen syntymisessä ei ole merkitystä sillä kuinka suuri osuus osakkeista tai äänistä on ollut edustettuina yhtiökokouksessa.
- 2) Jos yhtiössä on kahden tai useammanlaisia osakkeita, päätöksen syntymiseen vaaditaan,
 - a) että sitä ovat kannattaneet osakkeenomistajat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa aa) yhtiökokouksessa annetuista äänistä ja ab) edustetuista osakkeista ja
 - b) lisäksi niiden osakkeenomistajien kannatus, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa kunkin osakelajin kokouksessa edustetuista osakkeista (OYL 20:3).

Osakeyhtiölaissa ei ole säädetty, millä edellytyksillä päätös yhtiön asettamisesta selvitystilaan on tehtävä silloin, kun yhtiöjärjestyksessä on määrätty edellytykset, joiden vallitessa yhtiö on asetettava selvitystilaan ja nämä edellytykset ovat täyttyneet, esimerkiksi ajankohta, jolloin yhtiö on yhtiöjärjestyksen mukaan asetettava selvitystilaan, on koittanut. Tässä tapauksessa päätös voidaan tehdä yksinkertaisella ääntenenemmistöllä, jollei yhtiöjärjestyksessä ole muuta määrätty, vaikka osakeyhtiölaissa ei olekaan tätä asiaa koskevaa säännötä. Kun yhtiökokous on velvollinen päättämään yhtiön asettamisesta selvitystilaan yhtiöjärjestyksen mukaan, olisi luonnotonta tulkita osakeyhtiölakia niin, että tällaisen päätöksen syntymistä, jonka yhtiökokous on velvollinen tekemään, vaikeutettaisiin asettamalla sille normaalia päätöksentekoa tiukemmat vaatimukset (Kyläkallio ym. 2008, 1413).

4.2.5 Selvitystilaan asettaminen yhtiöjärjestyksen mukaan

Yhtiöjärjestykseen voi sisältyä määräys, jonka mukaan osakeyhtiö kestää vain tietyn ajan tai yhtiö tiettyjen edellytyksien koittaessa on asetettava selvitystilaan (OYL 20:19), (Kyläkallio ym. 2008, 1413). Tällaiset edellytykset ovat yleensä erittäin harvinaisia. Yleensä osakeyhtiön edellytetään olevan olemassa toistaiseksi ilman, että sitä lausutaan yhtiöjärjestyksessä.

Yhtiön kestoaikaa koskeva yhtiöjärjestyksen määräys velvoittaa hallituksen kutsumaan yhtiökokouksen koolle päättämään yhtiön selvitystilaan asettamisesta. Hallitus ei voi omin toimin, kutsumatta yhtiökokousta koolle, vain omalla päätöksellään saada yhtiötä selvitystilaan, koska selvitystilaa koskeva päätös kuuluu yhtiökokouksen päätösvaltaan. Osakeyhtiölaissa ei ole tähän tilanteen säädöstä, että yhtiö voitaisiin viranomaisenpäätöksellä asettaa selvitystilaan tai poistaa rekisteristä (Kyläkallio ym. 2008, 1413).

Jos osakeyhtiön kesto aika on määrätty kalenteriajan mukaan, yhtiökokous on kutsuttava koolle niin aikaisin, että se ehtii ennen määrähetkeä tehdä asiaa koskevan päätöksen. Muulloin yhtiökokous on kutsuttava koolle, kun edellytys selvitystilaan asettamiselle on täytynyt (Kyläkallio ym. 2008, 1413). Jollei yhtiökokousta kutsuta koolle päättämään selvitystilaan asettamisesta, hallituksen jäsen tai varajäsen, hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa, tilintarkastaja tai varatilintarkastaja tai osakkeenomistaja voi hakea lääninhallitukselta oikeutta yhtiökokouksen koolle kutsumiseen. Velkojilla tai muulla, jonka oikeus saattaa riippua selvitystilaan määrittämisestä, ei ole tätä oikeutta.

Yhtiökokous tekee päätöksen selvitystilaan asettamisesta yksinkertaisella äänitenemmistöllä annetuista äänistä, jollei yhtiöjärjestyksessä ole tätä asiaa koskien muuta määrättyä (Kyläkallio ym. 2008, 1414). Jos yhtiökokous hylkää selvitystilaan asettamista koskevan ehdotuksen, yhtiökokouksen päätöstä voidaan moittia tuomioistuimessa kuten mitä tahansa muuta yhtiökokouksen oikeudellisesti virheellistä päätöstä. Jos tuomioistuin toteaa, että yhtiökokous olisi ollut velvollinen päättämään yhtiön selvitystilaan asettamisesta, tuomioistuin voi samalla määrätä selvitysmiehen tai – miehet, ja muuttaa yhtiökokouksen päätöksen yhtiöjärjestyksen mukaiseksi (OYL 21:1).

Yhtiöjärjestyksen määräystä, joka koskee velvollisuutta asettaa yhtiö selvitystilaan tietyin edellytyksin, voidaan muuttaa siten, että velvollisuus poistuu tai se tapahtuu toisin edellytyksin kuin aiemmin. Muutos voi olla myös sellainen, että yhtiöjärjestykseen, jossa ei aikaisemmin ollut tällaista määräystä, tuodaan se sinne uutena asiana (Kyläkallio ym. 2008, 1414).

4.3 Osakeyhtiön määrääminen selvitystilaan

Monien osakeyhtiöiden toiminta hiipuu vähitellen. Osa huonosti menestyneistä osakeyhtiöistä ajautuu konkurssiin. Osan toiminta vähitellen vain loppuu, eikä yhtiöllä ole paljon omaisuutta eikä velkojakaan (Kyläkallio ym. 2008, 1414). Osakeyhtiön purkaminen selvitysmenettelyn kautta on pitkä ja monien yritysten varallisuuteen nähden kallis menettely. Tämä on yksi syy, miksi osakkeenomistajat jättävät ryhtymättä toimiin purkaakseen osakeyhtiön selvitysmenettelyn kautta. Monesti yhtiön toimielimet, jos sellaisia vielä on, jättävät näissä tilanteissa kaupparekisteri-ilmoitukset tekemättä. Vaikka tällainen osakeyhtiö on liikeyrityksenä lakannut, on se vielä oikeudellisesti olemassa. Tällainen osakeyhtiö muodostaa nimiesteen uusille yrityksille ja rasittaa muodollisella olemassaolollaan kaupparekisteriä.

Edellä mainittuja tapauksia varten on muodostettu yksinkertainen menettely osakeyhtiön poistamiseksi kaupparekisteristä erityisesti niitä tilanteita ajatellen, joissa rekisteristä poistamisen ei oleteta loukkaavan yhtiön velkojien oikeuksia.

Osakeyhtiölaissa sanotaan kuitenkin edellä mainitusta huolimatta siten, että niissä tilanteissa, joissa osakeyhtiön poistaminen rekisteristä on yhtiön selvitystilaan määräämisen vaihtoehto, selvitystilaan määrääminen on ensisijainen toimenpide ja vasta, jos edellytykset sille puuttuvat, yhtiö on poistettava rekisteristä. Rekisteristä poistamisen toissijaisuus perustuu siihen, että ennen kaikkia yhtiön velkojien etu edellyttää selvitystilan kautta tapahtuvaa osakeyhtiön purkamista eikä yhtiön rekisteristä poistamista (Kyläkallio ym. 2008, 1414).

Toisaalta eri asia on, että osakeyhtiölaissa säädetyissä tilanteissa, joissa kaupparekisteriviranomaisen on ryhdyttävä jompaankumpaan edellä mainituista toimista, kaupparekisteriviranomaisella ei ole yleensä muuta mahdollisuutta kuin poistaa osakeyhtiö kaupparekisteristä, koska kaupparekisteriviranomaisella ei ole tietoa osakeyhtiön varallisuudesta eikä kukaan ilmoittaudu ottamaan vastuuta selvitysmenettelyn maksuista (OYL 20:2), (Kyläkallio ym. 2008, 1415).

4.4 Selvitystilan alkaminen

Yhtiökokouksen päättäessä osakeyhtiön asettamisesta selvitystilaan selvitystila alkaa, kun sitä koskeva päätös on tehty (OYL 20:8). Yhtiökokous voi päättää alkamisajankohdaksi jonkin myöhemmän päivän, mutta ei päätöksenteko aikaisempaa ajankohtaa (Kyläkallio ym. 2008, 1421). Mitään enimmäisaikaa ei ole säädetty. Yhtiökokous ei voi valtuuttaa hallitusta tai ketään muutakaan päättämään selvitystilan alkamisajankohdasta. Jos yhtiöjärjestykseen on määrätty selvitysmenettelyn alkamisajankohta, yhtiökokouksen tulee ottaa se päätöksessään huomioon.

Osakeyhtiölaissa ei säädetä siitä, milloin selvitystila alkaa tuomioistuimen tehdesä päätöksen yhtiön selvitystilaan määräämisestä. Selvitystila alkaa vasta, kun tuomioistuimen päätös on lainvoimainen (Kyläkallio ym. 2008, 1421). Sama koskee kaupparekisteriviranomaisen päätöstä. HE:ssä (109/2005 s. 184) toisaalta sanotaan, että selvitystila alkaa välittömästi sen jälkeen, kun rekisteriviranomainen tai tuomioistuin on tehnyt asiasta päätöksen. Osakeyhtiölaissa ei kuitenkaan säädetä näin.

HE:n kanta merkitsisi esimerkiksi sitä, että yhtiön valitsema hallitus ei voisi valittaa selvitystilaan asettamispäätöksestä, vaan valitusoikeus olisi kaupparekisterin tai tuomioistuimen valitsemalla selvitysmiehellä, ja sitä, että jos ylempi elin kumoaisi selvitystilaan asettamispäätöksen, yhtiön omaisuus olisi voitu selvitysmiesten toimesta realisoida ja jakaa siihen oikeutetuille osakkeenomistajille ennen, kuin ylemmän elimen päätös on annettu (Kyläkallio ym. 2008, 1422).

Selvitystila alkaa kaikissa edellä mainituissa tapauksissa riippumatta siitä, milloin asiaa koskeva ilmoitus tehdään kaupparekisteriin (Kyläkallio ym. 2008, 1422). Selvitystilan alkamiseen asti yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tämän jälkeen nämä tehtävät kuuluvat selvitysmiehille. Selvitystilan aikana yhtiön toiminimi on kirjoitettava muuttunutta olotilaa osoittavin lisäyksin. Jos yhtiö on selvitystilassa, siitä on oltava maininta yhtiön kirjeissä ja lomakkeissa.

4.5 Yhtiön organisaatio selvitystilan aikana

Yhtiön asettaminen selvitystilaan ei periaatteessa muuta sen organisaatiota. Hallituksen, hallintoneuvoston ja toimitusjohtajan tilalle tulevat selvitysmiehet (Kyläkallio ym. 2008, 1423). Muutos on vain muodollinen sellaisille osakeyhtiöille, joissa ei ole toimitusjohtajaa eikä hallintoneuvosta. Tällaisten osakeyhtiöiden organisaatioissa selvitysmiesten asema on entisen hallituksen asemaa vastaava. Tilintarkastajien tehtävät eivät lakkaa selvitystilan alkamisen vuoksi. Muille nimetyille henkilöille annettu oikeus edustaa yhtiötä lakkaa selvitystilan alkamisen vuoksi. Prokura ei lakkaa selvitystilan alkamisen vuoksi.

4.5.1 Yhtiökokous

Selvitystilan alkaminen ei periaatteessa vaikuta yhtiökokoukseen. Yhtiökokous voi tehdä päätöksiä asioissa, joista se voi päättää myös yhtiön normaalin toiminnan aikana (Kyläkallio ym. 2008, 1423). Tapauskohtaisesti on ratkaistava, soveltuuko jokin asia samalla selvitystilan tarkoitukseen vai ei, tai onko asia sellainen, että siitä on päätettävä selvitystilasta huolimatta. Selvitystilaan ei esimerkiksi kuulu osakeannista päättäminen tai yhtiöjärjestyksen muuttaminen yhtiön toimialan muuttamiseksi, jollei tämä päätös liity päätökseen selvitystilan lopettamisesta ja yhtiön toiminnan jatkamisesta. Kuitenkin jotkut yhtiöjärjestyksen muutokset, kuten tilikautta koskevan määräyksen muuttaminen, voivat olla selvitystilasta huolimatta aiheellisia. Yhtiön varojen tarkoituksenmukainen realisointi voi edellyttää, että yhtiö luopuu yhtiöjärjestyksessä määrätystä toiminimestä, aputoiminimestä tai toimialasta jo selvitystilan aikana ja yhtiö muuttaa tässä tarkoituksessa yhtiöjärjestystään. Selvitystilan aikana yhtiökokouksen toimivaltaa ei tule tulkita kovin suppeasti.

Sulautuminen, jakautuminen ja yritysmuodon muuttaminen voidaan toteuttaa, vaikka sulautuva, jakautuva tai yritysmuotoa muuttava yhtiö on asetettu selvitystilaan (Kyläkallio ym. 2008, 1423). Tällaisissa tilanteissa yhtiökokous tekee päätökset selvitystilan aikana. Kuitenkaan selvitystilassa olevan yhtiön yhtiökokous ei voi tehdä päätöstä hakea yritystä yrityssaneeraukseen.

Mikäli yhtiökokous on päättänyt selvitystilan lopettamisesta ja yhtiön toiminnan jatkamisesta, selvitystila ei periaatteessa rajoita yhtiökokouksen oikeutta päättää yhtiön asioista samalla tavalla kuin yhtiön normaalin toiminnan aikana (Kyläkallio ym. 2008, 1423). Yhtiökokous voi päättää mm. yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, osakeannista, osakepääoman korottamisesta tai alentamisesta, optio-oikeuksien tai muiden oikeuksien antamisesta ja pääomalainan ottamisesta. Yhtiön toiminnan jatkamisen edellytyksenä voi olla, että yhtiön varallisuutta parannetaan selvitystilan aikana. Yleensä tämä on mahdollista ainoastaan osakeannilla tai muilla oman pääomanehtoisilla sijoituksilla. Toiminnan jatkaminen voi aiheuttaa monenlaisia muutoksia yhtiöjärjestykseen.

Yhtiön toiminnan muuttaminen yhtiön purkamista valmistelevalle toiminnaksi aiheuttaa kuitenkin sen, että yhtiökokouksessa ei voida tai siellä ei tarvitse tehdä kaikkia sellaisia päätöksiä, joista yhtiökokouksessa päätetään yhtiön normaalin toiminnan aikana (Kyläkallio ym. 2008, 1424). Selvitystilassa olevalla yhtiöllä ei ole tarvetta tehdä voitonjakoa koskevia päätöksiä, koska ne varat, joita ei tarvita velkojen maksuun, jaetaan osakkaille, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kuitenkaan voitonjakopäätöksen tekeminen ei ole kiellettyä selvitystilan aikana, koska joskus tämä saattaa olla välttämätöntäkin, jos yhtiössä on erilaisia osakkeita, joilla on keskenään erilainen oikeus yhtiön tuottamaan voittoon tai jako-osuuteen yhtiötä purettaessa.

Varsinainen tai varsinaisia yhtiökokouksia on pidettävä selvitystilankin aikana, jos yhtiö on selvitystilassa aikana, jolloin tällainen yhtiökokous on osakeyhtiölain mukaan ja mahdollisesti yhtiöjärjestyksen mukaan pidettävä (Kyläkallio ym. 2008, 1424). Jos selvitystila kestävä vuosikausia, on tällaisen yhtiökokouksen pitämiseksi tarvetta jo pelkästään verotuksellisista syistä. Tällaisissa tilanteissa varsinaisessa yhtiökokouksessa tulee päättää niistä asioista, joista osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä määrätään paitsi, jos selvitystila aiheuttaa sen, ettei jostain asiasta ole enää aihetta tai mahdollista tehdä päätöstä.

4.5.2 Selvitysmiehet

Osakeyhtiön selvitystila aiheuttaa sen, että selvitysmies tai selvitysmiehet tulevat hallituksen sekä mahdollisen toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston tilalle (OYL 20:9), (Kyläkallio ym. 2008, 1424). Selvitysmiehiin sovelletaan samaa, mitä osakeyhtiölaissa säädetään hallituksesta ja hallituksen jäsenistä. Osakeyhtiölakiin ei sisälly säännöstä, jonka mukaan yhtiöjärjestyksen hallitusta tai sen jäseniä koskevia määräyksiä sovellettaisiin selvitysmiehiin. Hallintoneuvoston tai toimitusjohtajan puuttuminen selvitystilassa olevasta osakeyhtiöstä aiheuttaa sen, että niitä koskevia osakeyhtiölain säännöksiä tai yhtiöjärjestyksen määräyksiä ei enää noudateta.

Selvitysmiesten lukumäärän voi vapaasti määrätä valitsipa selvitysmiehet yhtiökokous, tuomioistuin tai kaupparekisteri (Kyläkallio ym. 2008, 1424). Selvitysmiehiä voidaan valita yksi tai useampi. Yhtiöjärjestyksen määräys hallituksen jäsenten lukumäärästä ei koske selvitysmiehiä.

Selvitysmiehille ei tarvitse valita varamiehiä paitsi silloin, kun selvitysmiehiä on yksi tai kaksi (Kyläkallio ym. 2008, 1425). Selvitysmiehen tai -miesten valitsija voi valita selvitysmiehelle tai -miehille yhden tai useamman varamiehen. Selvitysmiesten kelpoisuusehdot ovat samat kuin hallituksen jäsenille osakeyhtiölaissa säädettyt kelpoisuusehdot (OYL 20:9, ja 6:10). Tuomioistuimen määräämä liiketoimintakielto koskee myös toimimista selvitysmiehenä. Yhtiöjärjestyksessä hallituksen jäsenten kelpoisuutta koskevat määräykset eivät koske selvitysmiehiä. Selvitysmieheksi voidaan valita myös yhtiön hallituksen jäsenet tai osa jäsenistä tai toimitusjohtaja. Kukaan ei ole velvollinen ottamaan vastaan selvitysmiehen tehtävää. Ennen selvitysmiehen määräämistä tai valintaa olisi hyvä saada selvitysmiehen suostumus tehtävään.

Selvitysmiehen tai – miehet valitsee se, jonka päätöksellä yhtiö asetetaan tai määrätään selvitystilaan (Kyläkallio ym. 2008, 1425). Jos yhtiökokous valitsee selvitysmiehen tai – miehet, valinnassa ovat voimassa samat säännökset kuin yhtiökokouksen valitessa hallituksen jäseniä. Jos selvitysmieheksi valittu menettää oikeutensa toimia selvitysmiehenä, yhtiökokous voi valita uuden/uusia selvitysmiehen tai – miehiä, vaikka jäljellä oleva(t) selvitysmies tai – miehet olisivat oikeustoimikelpoisia. Oikeudellisesti ei ole kuitenkaan tarvetta valita uusia selvitysmiehiä, jos yhtiöllä on yli puolet valituista selvitysmiehistä jäljellä. Yhtiökokous voi selvitystilan aikana valita lisää selvitysmiehiä ennestään valittujen selvitysmiesten lisäksi. Samoin voi tehdä myös kaupparekisteri, jos se alun perin on valinnut selvitysmiehen tai -miehet.

Jos selvitystilassa olevalla yhtiöllä ei ole toimikelpoisia selvitysmiehiä, kaupparekisteriviranomainen määrää selvitysmiehet (Kyläkallio ym. 2008, 1426). Tämä koskee tilanteita, joissa a) yhtiökokous on päättänyt yhtiön asettamisesta selvitystilaan eikä ole valinnut toimikelpoisia selvitysmiehiä tai ei ole valinnut uusia selvitysmiehiä toimikelpoisuutensa menettäneiden selvitysmiesten tilalle tai yhtiöltä muusta syystä puuttuu toimikelpoinen selvitysmies tai b) tuomioistuin on määrännyt yhtiön selvitystilaan ja valinnut selvitysmiehet. Kaupparekisteriviranomaisella ei ole kuitenkaan velvollisuutta tai yleensä oikeuttakaan määrätä selvitysmiehiä, jos yhtiöllä on vielä jäljellä yli puolet yhtiökokouksen tai tuomioistuimen päätöksellä valituista selvitysmiehistä. Toisaalta, jos yhtiöllä ei ole kaupparekisterin valitsemaa toimikelpoista selvitysmiestä, kaupparekisteri voi määrätä useamman selvitysmiehen, vaikka alun perin yhtiöllä olisi yksi selvitysmies.

Edellä mainitusta huolimatta, jos yhtiökokous on päättänyt selvitystilaan asettamisesta ja valinnut selvitysmiehen tai –miehet, yhtiökokous voi kuitenkin estää kaupparekisteriä valitsemasta uusia selvitysmiehiä suorittamalla itse valinnan ennen kuin kaupparekisteri on sellaisen valinnut (Kyläkallio ym. 2008, 1426). Tämä on mahdollista vain, jos yhtiökokous on kutsuttu laillisesti koolle tätä asiaa varten tai koko yhtiö osakekantaa edustavat osakkeenomistajat päättävät asiasta.

Osakeyhtiölain säännösten mukaan toimikelpoisen selvitysmiehen puuttumisen perusteella selvitysmiehen määräämistä voi hakea kaupparekisteriltä se, jonka oikeus voi riippua siitä, että yhtiöllä on edustaja (Kyläkallio ym. 2008, 1426). Kaupparekisteri voi myös tässä tilanteessa omasta aloitteestaan määrätä selvitysmiehet. Tästä syystä riittää, että joku saattaa kaupparekisterin tietoiseksi toimikelpoisen selvitysmiehen puuttumisesta. Varsinaista hakemusta ei tarvitse tehdä paitsi, jos kaupparekisteri ei ryhdy toimiin asiaan liittyen.

Selvitysmiehen voi erottaa se, joka selvitysmiehen on valinnut. Osakeyhtiölaissa ei ole säännöstä siitä, kenellä on oikeus pyytää tuomioistuimelta tai kaupparekisteriltä tämän määräämään selvitysmiehen erottamista (Kyläkallio ym. 2008, 1426). Osakeyhtiölaissa ei ole säännöstä, lukuun ottamatta ainoan selvitysmiehen erottamista, myöskään suoranaista säännöstä siitä, kuka voi valita erotetun selvitysmiehen tilalle uuden, jos valitseminen katsotaan tarpeelliseksi tai välttämättömäksi. Tässä tapauksessa se, joka on päättänyt yhtiön selvitystilaan asettamisesta ja valinnut selvitysmiehet, on oikeutettu valitsemaan uuden selvitysmiehen erotetun tilalle. Mikäli yhtiökokous tai tuomioistuin ei valitse uutta selvitysmiestä ja yhtiö on ilman toimikelpoista selvitysmiestä tai kokonaan ilman selvitysmiestä, kaupparekisteri valitsee sen.

Selvitysmies valitaan tehtävään toistaiseksi silloinkin, kun julkisen osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä ei ole määräystä hallituksen jäsenen toimikaudesta tai julkisen osakeyhtiön tai yksityisen osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsenen toimikausi on määräaikainen (Kyläkallio ym. 2008, 1426). Selvitysmiehen toimikausi jatkuu valintapäätöksen nojalla niin kauan, kuin yhtiö on purettu tai selvitystila on muuten lakannut. Valitsija voi kuitenkin periaatteessa valita selvitysmiehiä myös määräämökseen toimikaudeksi.

Selvitysmies on oikeutettu palkkioon yhtiön varoista. Jos selvitysmiehen on valinnut yhtiökokous, hänen palkkionsa määrääminen on yhtiön sisäinen asia ja yhtiökokous päättää asiasta (Kyläkallio ym. 2008, 1427). Tuomioistuimen tai kaupparekisterin valitseman selvitysmiehen palkkiota yhtiökokous ei voi selvitysmiestä sitovasti määrätä. Yhtiö on velvollinen, jos yhtiö ja selvitysmies eivät ole muuta sopineet, maksamaan selvitysmiehelle palkkion ”laskun mukaan”, ellei vaatimus ole kohtuuton.

Selvitysmiehen vastuun osalta noudatetaan hallituksen jäsenten vastuuta koskevia säännöksiä (Kyläkallio ym. 2008, 1427). Selvitysmies, joka on eronnut tai jonka tehtävä on loppunut, saa itse tai hänen valtuutettunsa saa tehdä kaupparekisteriin tästä ilmoituksen. Ilmoitus voidaan tehdä, vaikka selvitysmiehisyys olisi lakannut muustakin syystä kuin oma-aloitteisen eroamisen vuoksi. Kysymyksessä on vain oikeus, ei velvollisuus. Ilmoitukseen ei vaadita kaupparekisterikäytännössä erosta erityistä selvitystä. Oman eroamisen ilmoituksen rekisteröimisestä on suoritettava ilmoituksen käsittelymaksu.

4.5.3 Tilintarkastajat

Tilintarkastajien tehtävät eivät lakkaa yhtiön asettamisesta selvitystilaa (OYL 20:13), (Kyläkallio ym. 2008, 1428). Jos tilintarkastajien tehtävät ovat sovittu jatkuvan toistaiseksi, heidän tehtävät jatkuvat siihen saakka, kun yhtiö on purkautunut. Jos heidän toimikautensa osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen mukaan päättyy tai päättyy aikana, jolloin yhtiö on selvitystilassa, heidän tilalleen on valittava uudet tilintarkastajat tai heidät on valittava uudeksi toimikaudeksi siinä järjestyksessä kuin osakeyhtiölaissa ja mahdollisesti yhtiöjärjestyksessä määrätään.

Tilintarkastaja voidaan erottaa tai hän voi erota selvitystilan aikana samoin kuin yhtiön normaalin toiminnan aikana (Kyläkallio ym. 2008, 1428). Tilintarkastajia koskevia osakeyhtiölain ja tilintarkastuslain säännöksiä sekä yhtiöjärjestyksen määräyksiä sovelletaan tilintarkastajaan samalla tavalla kuin yhtiön normaalin toiminnan aikana, jos selvitystilan erityspiirteet eivät muuta aiheuta. Edellä mainituksa tarkoitettiin lähinnä tilintarkastuskertomukseen liittyviä kysymyksiä, joita käsittelee myöhemmin. Selvitystilan aikana noudatetaan OYL 7 luvun säännöksiä tilintarkastuksesta ja erityisestä tilintarkastuksesta. Jos erityistä tarkastusta koskeva asia on vireillä ennen selvitystilaan asettamista, yhtiön asettaminen selvitystilaan ei vaikuta sen määräämiseen tai suorittamiseen. Erityistä tarkastusta koskeva asia voidaan laittaa vireille selvitystilan aikana. Edellä mainitut asiat koskevat myös varatilintarkastajaa.

Yhtiö voi selvitystilan aikana luopua tilintarkastajasta samalla tavalla, kuin yhtiö normaalin toiminnan aikana, jos tietyt TTL:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät (7:2 1 ja TTL 4 1-4 §) (Kyläkallio ym. 2008, 1428). Jos yhtiö ei valitse tilintarkastajaa, sen on ilmoitettava asiasta kaupparekisterille, jotta tilintarkastajaa koskeva rekisteröinti poistetaan kaupparekisteristä. Jos yhtiöjärjestyksessä määrätään, että yhtiöllä pitää olla tilintarkastaja, tilintarkastajan valitsematta jättämisen vuoksi yhtiöjärjestyksestä on muutettava.

4.6 Yhtiön elinten selvitystilan aikaiset tehtävät

4.6.1 Hallitus ja toimitusjohtaja

Yhtiön asetettua selvitystilaan hallintoneuvoston, hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävät lakkaavat (OYL 20:9), (Kyläkallio ym. 2008, 1428). Heti yhtiön selvitystilaan asettamisen jälkeen hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan on luovutettava kaikki hallussaan olevat yhtiön asiakirjat ja muu omaisuus selvitysmiehille sekä perehdytettävä selvitysmiehet yhtiön tilaan ja asioihin selvitystilan alkamishetkellä.

Selvitysmiesten on tarvittaessa laadittava tilinpäätös selvitystilaan edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä esitetty yhtiökokouksessa (Kyläkallio ym. 2008, 1429). Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on kohtuullista palkkiota vastaan myötävaikutettava tilinpäätöksen laatimiseen (OYL 20:11). Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan myötävaikutusvelvollisuus tulee kyseeseen vain silloin, kun selvitysmiehet katsovat sen tarpeelliseksi ja pyytävät heiltä apua. Jos tällöin hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja huomaavat, että selvitysmiehellä on jostain seikasta väärä tieto tai käsitys, heidän on lojaliteettivelvollisuutensa nojalla ilmoitettava tästä selvitysmiehelle.

Osakeyhtiölaissa ei ole säädetty toimintakertomuksen laatimisen osalta hallituksen jäsenille tai toimitusjohtajalle myötävaikutusvelvollisuutta (Kyläkallio ym. 2008, 1429). Mikäli selvitysmies laatii myös toimintakertomuksen selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä esitetty yhtiökokouksessa, hallituksen ja toimitusjohtajan myötävaikutusvelvollisuus ei koske tätä toimintakertomusta vaan ainoastaan vain tilinpäätöstä.

Osakeyhtiölaissa ei ole säädetty sitä, miten hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle määrätään kohtuullinen palkkio (Kyläkallio ym. 2008, 1429). He voivat laskuttaa palkkionsa yhtiöltä. Jos selvitysmiehet pitävät palkkiota kohtuuttoman suurena, heidän täytyy kieltäytyä ylisuuren palkkion maksamisesta. Selvitysmiehet voivat myös laittaa palkkion määrän yhtiökokouksen määrättäväksi. Jos asiasta ei päästä sopuun, tuomioistuin ratkaisee lopulta palkkion kohtuullisuuden.

Jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja laiminlyö myötävaikutusvelvollisuuden ja tästä aiheutuu vahinkoa, hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuun osalta noudatetaan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuta koskevia säännöksiä (Kyläkallio ym. 2008, 1429). Osakeyhtiölaissa ei ole säädetty, että hallituksen jäsenten tai toimitusjohtajan myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönti olisi rangaistavaa.

4.6.2 Selvitysmiehet

Osakeyhtiölain mukaan selvitysmiehille kuuluu osakeyhtiössä seuraavat tehtävät:

1) Ilmoitus kaupparekisteriin selvitystilasta. Selvitysmiesten on viivytyksittä ilmoitettava kaupparekisteriin merkittäväksi osakeyhtiön asettaminen selvitystilaan ja selvitysmiesten valitseminen (OYL 20:10), (Kyläkallio ym. 2008, 1430). Mikäli kaupparekisteriviranomainen määrää yhtiö asettamisesta selvitystilaan, se tekee itse merkinnän kaupparekisteriin, tai jos tuomioistuin määrää yhtiön selvitystilaan, se tekee ilmoituksen kaupparekisteriin.

Kaupparekisteri-ilmoitus osakeyhtiön asettamisesta selvitystilaan on muutosilmoitus. Ilmoituksen voi tehdä yksikin selvitysmies tai hänen valtuuttamansa henkilö (Kyläkallio ym. 2008, 1430). Ilmoitus tehdään yhtenä kappaleena ja ilmoituksessa on selvitystilapäätöksen lisäksi ilmoitettava selvitysmiesten henkilötiedot: täydellinen nimi, henkilötunnus, osoite, ja kansalaisuus. Kaupparekisterille tulee ilmoittaa myös varaselvitysmiehet ja heidän tietonsa. Ilmoitukseen on merkittävä, kuka tai ketkä kirjoittava yhtiön toiminimen ja edustavat yhtiötä selvitystilan aikana. Ilmoitukseen on liitettävä yhtenä kappaleena vähintään yhden henkilön oikeaksi todistama jäljennös päätöksestä, johon ilmoitetut seikat perustuvat, esimerkiksi yhtiökokouksen tai tuomioistuimen päätöksestä. Käsittelymaksu on maksettava etukäteen.

Selvitystilaa ja selvitysmiehiä koskevan ilmoituksen yhteydessä voidaan hakea myös julkista haastetta yhtiön velkojille (Kyläkallio ym. 2008, 1430). Ilmoitus voidaan lähettää joko Helsingissä sijaitsevalle Patentti- ja rekisterihallitukselle tai mille tahansa maistraatille, työvoima- ja elinkeinokeskukselle tai verotoimistolle. Postitse lähetettävä ilmoitus voidaan toimittaa myös yritys- ja yhteisöjärjestelmään ylläpitävien viranomaisten yhteiseen käyttöön varattuun postilokeroon.

2) Julkinen haaste. Selvitysmiesten on haettava julkista haastetta kaupparekisteriviranomaiselta yhtiön velkojille (OYL 20:4). Julkinen haaste merkitään tämän jälkeen kaupparekisteriin (Kyläkallio ym. 2008, 1431). Julkisen haasteen hakeminen edellyttää, että ilmoitus selvitystilasta on tehty kaupparekisterille tai tehdään samanaikaisesti, kuin haetaan julkista haastetta. Julkisen haasteen hakeminen on vapaamuotoinen, mutta myös ilmoituslomaketta voi käyttää. Hakemuksessa annetaan yhtiön toiminimi ja Y-tunnus ja pyydetään julkista haastetta yhtiön velkojille. Jos julkista haastetta haetaan käyttäen lomaketta Y4, ja lomaketta 13, täytetään 13 sivulta kohta 6 "selvitystila, II julkinen haaste". Hakemuksen allekirjoittaa selvitysmies tai tämän valtuuttama henkilö. Jos valtuutettu allekirjoittaa ilmoituksen, liitetään mukaan avoin asianajovaltakirja alkuperäisenä tai yksilöity valtakirja oikeaksi todistettuna kopiona. Y4 lomake on patentti- ja rekisterihallituksen muutos- ja lopettamisilmoituslomake, jolla tehdään osakeyhtiötä koskevat muutos- ja lopettamisilmoitukset. Y4 lomake löytyy patentti- ja rekisterihallituksen internetsivuilta, www.ytj.fi

Julkista haastetta koskevaa hakemusta tehtäessä on liitettävä luetteloon hakijan tiedossa olevat velkojat (Kyläkallio ym. 2008, 1431). Luettelossa on mainittava velan peruste, pääoman määrä, velkoja ja tämän yhteystiedot. Hakemuksessa on käytävä myös ilmi tiedot niistä henkilöistä, jotka velallisen sijasta tai ohella vastaavat veloista tai joiden oikeutta asia muutoin koskee. Kaikki selvitysmiesten tiedossa olevat osakeyhtiön velat on ilmoitettava. Yleensä tiedossa olevat velat käyvät ilmi yhtiön kirjanpidosta. Velan määränä mainitaan sen pääoma, korkoja tai muita sen liitännäiskuluja ei tarvitse mainita.

Jollei velan määrää tiedetä, on se silti ilmoitettava. Mikäli jostain velkojasta tiedetään vain nimi, hakemuksessa on ilmoitettava tämä ja samalla mainittava, että velkasuhteen perusteesta ja sisällöstä ei ole tarkempaa tietoa. Myös erääntymättömät, ehdolliset tai ristiriitaiset velkasuhteet on mainittava (Kyläkallio ym. 2008, 1432). Luetteloon ei ole syytä tehdä mainintaa tällaisista seikoista. Julkisen haasteen yhteydessä ei ratkaista saatavia koskevia riitoja eikä vahvisteta kysymystä saamisoikeuksien olemassaolosta tai määrätä velkoja maksettaviksi. Jos yhtiö on maksanut kaikki tiedossa olevat velkansa hakemuksentekohetkellä, luettelossa on mainittava tästä asiasta.

Julkisen haasteen tarkoituksena on saada selville tuntemattomat velat ja sellaisiin tunnettuihin velkasuhteisiin liittyvät seikat, jotka eivät ole yhtiön tiedossa (Kyläkallio ym. 2008, 1432). Julkisen haasteen tarkoituksena ei ole pyytää hakijaa selvittämään ennen hakemuksen jättämistä laajemmin velkasuhteita ja niiden sisältöä. Julkisen haasteen tarkoituksena on pyytää velkojia ilmoittamaan aktiivisesti saatavansa, jotka puuttuvat luettelosta tai jotka poikkeavat ilmoitetusta. Julkisen haasteen hakemiselle ei ole laissa säädetty määräaika, mutta se on haettava viipymättä.

Julkisessa haasteessa yhtiön velkojia pyydetään ilmoittamaan kirjallisesti saatavansa kaupparekisterille haasteessa olevaan määräpäivään mennessä sillä uhallalla, että tuntemattomat velat lakkaavat (Kyläkallio ym. 2008, 1432). Kuulutuksesta tulee ilmetä, kenelle ilmoitus on tehtävä ja annettava ohjeet ilmoituksen tekemisestä. Kuulutus julkisessa haasteessa julkaistaan virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää. Kuulutus julkaistaan vain yhden kerran. Kaupparekisteri merkitsee kuulutuksen kaupparekisteriin. Kuulutuksesta on toimitettava tieto merkittäväksi kuulutusrekisteriin. Kuulutuksen sisältöä voi katsoa Oikeuskeskusrekisterin Kuulutusrekisterin internet-verkkosivuilta. Julkisen haasteen hakijalle lähetetään rekisteriote, josta kuulutuksen sanamuoto ja määräpäivä käyvät ilmi.

Kaupparekisterin on viimeistään kuukautta ennen määräpäivää toimitettava tieto kuulutuksesta sekä velkaluettelosta siinä mainituille henkilöille. Tämän voi tehdä myös selvitysmiehet, jos he siihen suostuvat (Kyläkallio ym. 2008, 1433). Kuulutuksen ja luettelon lähettämisen tarkoituksena on tehdä luettelossa mainitulle mahdollisuuden tarkistaa, onko heillä aihetta ilmoittautua. Yhtiön velkojien on ilmoitettava saatavansa joko kaupparekisterille tai selvitysmiehelle. Ilmoituksessa tulee olla velan peruste ja velan pääoman määrä kohtuudella vaadittavalla tarkkuudella. Ilmoituksessa on mainittava myös velkojan nimi ja yhteystiedot. Velkojan ei tarvitse ilmoittaa sellaista velkaa, jota koskevat tiedot eivät poikkea luettelossa sanotusta.

Määräpäivän jälkeen selvitysmiesten on ilmoitettava kaupparekisterille luettelo ilmoitetuista yhtiön veloista (Kyläkallio ym. 2008, 1434). Mikäli kaupparekisteri huolehtii velkojen vastaanotosta, kaupparekisteri toimittaa määräpäivän jälkeen selvitysmiehille tiedon siitä, ovatko velkojat ilmoittaneet saataviaan rekisteriviranomaiselle ja mitkä saatavat on ilmoitettu. Tuntemattomat velat lakkaavat määräpäivän päätyttyä. Velkoja ei voi enää tämän jälkeen periä velkoja oikeudenkäyntiteitse tai muulla vastaavalla tavalla. Velkaa pidetään tunnettuna, jos velka on mainittu hakemuksessa tai velkojan tekemässä ilmoituksessa tai jos velkoja pystyy osoittamaan, että selvitetävän yhtiön lakimääräinen edustaja tai se, joka on määrätty selvittämään tai hoitamaan velallisen omaisuutta, on ollut tietoinen velasta ennen määräajan umpeutumista.

Mikäli yhtiö asetetaan konkurssiin, julkinen haaste raukeaa. Kuulutus julkisen haasteen raukeamisesta on julkaistava virallisessa lehdessä. Kuulutus julkaistaan vain yhden kerran. Kaupparekisteri merkitsee kuulutuksen rekisteriin. Kuulutuksesta on ilmoitettava merkittäväksi myös kuulutusrekisteriin (Kyläkallio ym. 2008, 1434).

3) Tilinpäätös selvitystilän alkamispäivältä. Selvitysmiesten on laadittava tarvittaessa tilinpäätös selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole esitetty vielä yhtiökokouksessa (OYL 20:11), (Kyläkallio ym. 2008, 1434). Osakeyhtiölaista tai sitä koskevasta HE:stä (109/2005) ei käy ilmi, mitä tarkoitetaan osakeyhtiölaissa ”tarvittaessa”. HE:n mukaan (109/2005) lähtökohta kuitenkin on, että tilinpäätöksen laatimisvelvollisuutta ei ole. Tilinpäätös on laadittava esimerkiksi, jos yhtiökokous päättäessään asettaa yhtiö selvitystilaan tai muuten päättää tilinpäätöksen laatimisesta. Muissa tapauksissa tilinpäätöksen laatiminen jää selvitysmiesten harkittavaksi. Yleensä tarve välintilinpäätökselle syntyy, jos tarkoituksena on jakaa yhtiön tuottamaa voittoa muuten jako-osuuksina tai silloin, kun on epävarma, riittävätkö varat selvitysmenettelyyn tai yhtiön kaikkien velkojen maksuun.

Jos yhtiössä on lain mukaan tai yhtiöjärjestyksen mukaan valittava tilintarkastaja, tilinpäätös on tarkastettava. Osakeyhtiölaissa ei ole säännöstä siitä, että tilinpäätös pitäisi esittää yhtiökokouksessa tai, että yhtiökokouksen olisi vahvistettava tilinpäätös (Kyläkallio ym. 2008, 1435). Jos tilinpäätöksen nojalla on tarkoitus jakaa voittoa, voittoa voidaan jakaa vain yhtiökokouksen vahvistamasta tilinpäätöksestä. Toimintakertomusta ei ole säädetty laadittavaksi selvitystilaa edeltäneeltä ajalta. Toimintakertomus ei ole tilinpäätöstä, joten sitä ei tarvitse laatia.

4) Yhtiön asioiden hoito. Selvitysmiesten on hoidettava yhtiön asioita selvitystilan aikana (OYL 20:9). Selvitysmiehet myös edustavat yhtiötä tänä aikana (Kyläkallio ym. 2008, 1435). Selvitysmiesten tehtävät ovat melko lailla samat kuin hallituksen toimitusjohtajan tehtävät yhtiön normaalin toiminnan aikana. Silloin, kun yhtiön toiminnan tarkoituksena on yhtiön lopettaminen ja velkojen maksu ja omaisuuden jakaminen, yhtiön toiminta on sopeutettava tähän tarkoitukseen. Yhtiön liiketoimintaa saadaan jatkaa ainoastaan siinä määrin, kun tarkoituksenmukainen selvittely sitä vaatii.

5) Omaisuuden muuttaminen rahaksi. Selvitysmiesten tulee mahdollisimman pian muuttaa yhtiön omaisuutta rahaksi selvitystä varten (OYL 20:9), (Kyläkallio ym. 2008, 1435). Yleensä yhtiön velkojen maksu ja omaisuuden jako edellyttää yhtiön omaisuuden tai osan siitä muuttamista rahaksi. Selvitysmiesten on yhtiön kannalta pyrittävä parhaaseen saavutettavissa olevaan taloudelliseen tulokseen. Yhtiön omaisuus myydään selvitysmiesten parhaaksi katsomalla tavalla. Tämä koskee myös kiinteää omaisuutta. Yhtiön erääntyneet saatava on mahdollisimman pian perittävä.

Omaisuuden muuttaminen rahaksi ei ole selvitystilan itsetarkoitus. Mikäli yhtiön velkojen maksu ja omaisuuden jakaminen ovat osakkeenomistajien mielestä ja yhtiön velkojia loukkaamatta järjestettävissä muulla tavalla kuin muuttamalla omaisuus rahaksi, selvitysmiehet eivät saa myydä yhtiön omaisuutta tai he saavat myydä omaisuutta sen verran, kuin on välttämätöntä sellaisten velkojen ja selvityskustannusten maksamiseksi, joiden maksua ei voida muutoin järjestää (Kyläkallio ym. 2008, 1436).

6) Velkojen maksu. Selvitysmiesten tehtävä on maksaa yhtiön velat (OYL 20:9). Selvitysmiesten tehtävänä on maksaa kaikki yhtiön velat, jotka määräpäivään mennessä on ilmoitettu (Kyläkallio ym. 2008, 1436). Jos selvitysmenettelyn aikana käy ilmi, että velkojen maksu ei ole mahdollista varojen vähäisyyden vuoksi, selvitysmiesten on luovutettava yhtiön omaisuus konkurssiin. Yhtiön velat on pyrittävä maksamaan välittömästi velkojen erääntyessä ja pyrittävä välttämään tarpeettomia korkokuluja.

Selvitysmiehellä on sekä oikeus että velvollisuus maksaa yhtiön velkoja ennen julkisen haasteen määräpäivää (Kyläkallio ym. 2008, 1436). Velan maksaminen on sallittua vain, jos maksulla ei vaaranneta sillä hetkellä yhtiön tiedossa olevien muiden sitoumusten täyttämistä tai sellaisten sitoumusten täyttämistä, joilla on vähintään yhtä hyvä etuoikeus saada maksu yhtiön varoista kuin sillä saatavalla, joista maksu suoritetaan. Jos tilanne on tässä tilanteessa epävarma, selvitysmiesten tulee vaatia riittävä vakuus velkojalta maksun palauttamisen vakuudeksi, jos yhtiön varat suhteessa yhtiön velkoihin osoittautuvat odotettua pienemmiksi ja velkojalla ei tämän vuoksi olisikaan ollut oikeutta saada maksua saatavastaan. Pääomailain maksetaan vasta kaikkien yhtiön muiden velkojen maksamisen jälkeen. Pääomailain maksetaan ennen kuin osakkeenomistajille maksetaan jako-osuutta, jollei pääomailain ehdoissa muuta määrätä.

7) Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatiminen tilikausittain. Selvitysmiesten on laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus kultakin tilikaudelta, jotka esitetään varsinaisen yhtiökokouksen hyväksyttäväksi (OYL 20:13) (Kyläkallio ym. 2008, 1437). Tämä velvollisuus koskee jokaista tilikautta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei ole laadittu. Selvitystilan aikana laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava noudattaen samoja säännöksiä kuin yhtiön normaalin toiminnan aikana tilinpäätös ja toimintakertomus laaditaan. Mikäli yhtiö ei aio selvitystilan aikana jakaa yhtiön varoja muutoin kuin yhtiön purkautumiseen liittyvinä jako-osina, yhtiön oma pääoma voidaan taseessa esittää myös yhtenä eränä. Vapaa ja sidottua omaa pääomaa ei tarvitse sitten enää erottaa. Tämän vuoksi ei toimintakertomuksessa tarvitse olla hallituksen esitystä voittoa kokevista toimenpiteistä tai muun vapaa oman pääoman jakamisesta.

Jos yhtiön omaisuutta on tarkoitus myydä, omaisuus on arvioitava sen määräiseksi, mikä omaisuudesta oletetaan saatavan ja luovutuksesta johtuva erilliskustannus vähennettynä (Kyläkallio ym. 2008, 1437). Yhtiöjärjestysten mukaisille tilinpäätöspäiville laaditut tilinpäätökset ovat yhtiön normaalin verotuksen pohjana. Yleensä olisi viisasta selvitystilan aikana tai ennen sitä muuttaa yhtiöjärjestystä siten, että selvitystilan aikana ei tarvitse tehdä kuin yksi selvitysmiesten toimesta laadittava tilinpäätös. Tämä on mahdollista ainoastaan siinä tilanteessa, jos selvitysmennettely voidaan hoitaa loppuun niin, ettei viimeinen tilikausi veny yli 18 kuukauden mittaiseksi.

8) Omaisuuden jako. Selvitysmiesten on jaettava yhtiön omaisuus (OYL 20:15). Osakeyhtiön selvitystilan lopullinen tarkoitus on jakaa yhtiön netto-omaisuus niille, joille se lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluu (Kyläkallio ym. 2008, 1438). Ne varat voidaan jakaa, joita ei tarvita selvityskulujen ja yhtiön velkojen maksamiseen. Omaisuuden jakamiselle on periaatteessa kaksi edellytystä a) jako tapahtuu julkisen haasteen määräpäivän jälkeen b) kaikki yhtiön tiedossa olevat velat on maksettu. Ei kuitenkaan ole estettä sille, että selvitysmiehet antavat ennen määräpäivää turvaavaa vakuutta vastaan jakoennakkona osakkeenomistajille heidän jako-osuudestaan ne varat, joita todennäköisesti ei tarvita selvityskulujen ja velkojen maksuun. Selvitysmiesten vastuulla on arvioida, että jakoennakon antaminen ei johda siihen, että yhtiön varat eivät riitäkään yhtiön kaikkien velkojen maksuun.

Jokainen osakkeenomistaja on oikeutettu saamaan osakkeittensa lukumäärää vastaavan omaisuuden yhtiön nettovarallisuudesta (Kyläkallio ym. 2008, 1438). Osakkeista suoritettulla markkinahinnalla tai osakkeiden hinnalla ei ole vaikutusta jako-osuuden määrään. Moniosakkaisissa yhtiössä omaisuus jaetaan yleensä rahana. On myös mahdollista jakaa yhtiön omaisuus tai osa siitä siinä muodossa kuin se yhtiöllä on. Mikäli osakkeenomistajat tai jako-osaan oikeutetut saavat jako-osuutena yhtiön omistamaa kiinteää omaisuutta, tätä varten on laadittava asiakirja. Jaosta päättäminen kuuluu yleensä selvitysmiehelle. Yhtiön ylimpänä elimenä yhtiökokous voi kuitenkin päättää, jaetaanko yhtiön omaisuus sellaisenaan vai rahana yhtiö osakkaille.

Jako-osuus voidaan maksaa yhdessä tai useammassa erässä. Jako-osuuden saaminen edellyttää osakekirjan esittämistä selvitysmiehelle, koska suoritetusta maksusta on tehtävä merkintä osakekirjaan (Kyläkallio ym. 2008, 1439). Mikäli osakekirjan nojalla jako-osuutta vaatii henkilö, jota ei ole merkitty osakeluetteloon, tämän on selvitettävä oikeutensa osakkeeseen ennen, kuin hän on oikeutettu noutamaan jako-osuutensa. Jos yhtiö on arvo-osuusjärjestelmässä, maksu tapahtuu asianomaisen ilmoittaman maksutiedon perusteella. Jos osakkeet ovat lunastus tai suostumusmenettelyn alaisia, osakkeille annetaan jako-osuus sitten, kun on selvinnyt kenelle osakkeet lopullisesti kuuluvat.

Mikäli jako-osuuksia jaetaan osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastaisesti, selvitysmiehet voivat joutua korvaamaan jaolla yhtiölle ja sen velkojille aiheuttamansa vahingon (Kyläkallio ym. 2008, 1439). Mikäli jako tai jakoennakon maksaminen tapahtuu vastoin osakeyhtiölakia, jakoon osallistuneita voidaan rangaista osakeyhtiörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. Mikäli osakkeenomistaja ei ole tyytyväinen suoritettuun jakoon, hänen on laitettava kanne vireille yhtiötä vastaan. Kanne on nostettava kolmen kuukauden päästä siitä, kun lopputilitys on esitetty yhtiökokouksessa.

9) Lopputilitys. Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiesten tulee antaa viivytyksettä lopputilitys hallinnostaan tekemällä kertomus koko selvitysmenettelystä (OYL 20:19), (Kyläkallio ym. 2008, 1440). Kertomuksessa kerrotaan sanallisesti mitä selvitystilan aikana on tehty ja annetaan selvitys omaisuuden määrästä velkojen maksun jälkeen sekä jäljelle jääneen omaisuuden jakamisesta. Kertomuksesta on käytävä ilmi, miten yhtiön omaisuus on jaettu siihen oikeutetuille. Muusta kuin selostuksesta omaisuuden jaosta ei ole säädetty kirjoitettavaksi kertomukseen.

Kertomukseen tulee liittää tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset selvitystilan ajalta (Kyläkallio ym. 2008, 1440). Lopputilityksen laatimiselle ei ole säädetty mitään määräaikaa, mutta se on tehtävä viipymättä. Jos yhtiöllä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan valittava tilintarkastaja, on lopputilitys annettava tilintarkastajalle tarkastettavaksi. Tilintarkastajan on kuukauden kuluessa annettava tilintarkastuskertomus lopputilityksestä ja selvitystilanaikaisesta hallinnosta. Kuukausi lasketaan siitä, kun selvitysmiehet ovat antaneet lopputilityksen tilintarkastajalle. Jos yhtiön ei tarvitse lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan valita tilintarkastajaa, ei tarvitse tässäkään tilanteessa sitä valita.

10) Yhtiökokouksen koolle kutsuminen. Tilintarkastuskertomuksen saatuaan selvitysmiesten tulee kutsua yhtiökokous koolle tarkastamaan lopputilitys (OYL 20:16), (Kyläkallio ym. 2008, 1441). Yhtiökokouksen koolle kutsuminen tapahtuu samalla tavalla, kuin normaali yhtiökokous kutsuttaisiin koolle. Se, että yhtiökokous kutsutaan koolle lopputilitystä varten, ei aiheuta kokouskutsun osalta mitään normaalista poikkeavaa. Poikkeuksena tähän on säännös tiettyjen asiakirjojen nähtävänä pitämiseen ja lähettämiseen. Säännösten mukaan on lopputilitys ja sen liitteenä olevat tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset selvitystilan ajalta pidettävä osakkeenomistajien nähtävillä yhtiön pääkonttorissa tai internet-sivuilla vähintään viikon ajan ennen yhtiökokousta ja lähetettävä viivytyksettä osakkeen omistajille, joka pyytää sitä sekä laitettava esille yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeenomistajat päättävät yksimielisesti siitä, että he hyväksyvät selvitysmiesten lopputilityksen. Päätös on merkittävä pöytäkirjaan.

11) Lopputilityksen ilmoittaminen kaupparekisteriin. Lopputilitys on rekisteröitävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun lopputilitys on hyväksytty (OYL 20:16), (Kyläkallio ym. 2008, 1442). Samalla on ilmoitettava, miten ja kenellä kirjanpitoaineisto säilytetään. Lopputilityksen rekisteröiminen tehdään kaupparekisteriin muutosilmoituksella. Ilmoituksen tekee selvitysmies. Ilmoitukseen on liitettävä yhden henkilön oikeaksi todistama jäljennys lopputilityksen hyväksymisestä ja lopputilitystä koskeva tilinpäätöskertomus sekä yhden selvitysmiehen kirjallinen ilmoitus lopputilityksen hyväksymispäivän päivämäärästä.

Kaupparekisterin ohjeiden mukaan lopputilityksen rekisteröimisessä ei välttämättä tarvitse käyttää ilmoituslomaketta (Kyläkallio ym. 2008, 1442). Mikäli purkautuminen ja lopputilitys ilmoitetaan kaupparekisteriin samalla kertaa ja samoilla kaavakkeilla, mainitaan lomakkeen Y4 kohdassa ”lisätietoja” lopputilityksen ilmoittamisesta rekisteröitäväksi. Tämä ilmoitus on maksuton ja lopputilitys tulee olla ilmoituksen liitteessä.

12) Purkautumisen ilmoittaminen kaupparekisteriin. Yhtiö on periaatteessa purkautunut, kun selvitysmiehet ovat esittäneet lopputilityksen yhtiökokoukselle (OYL 20:17), (Kyläkallio ym. 2008, 1442). Selvitysmiesten tulee viivytyksettä ilmoittaa purkautuminen kaupparekisterille. Purkautuminen ja lopputilitys voidaan ilmoittaa samalla kertaa rekisteröitäväksi.

Kaupparekisterin ohjeiden mukaan purkautumisen ilmoittamisessa käytetään lomaketta Y4 ja liitelomaketta 15 (Kyläkallio ym. 2008, 1442). Lomakkeessa Y4 täytetään perustiedot, muuttuneet tiedot ja ilmoitetaan yrityksen lopettaminen. Liitelomake 15 täytetään yrityksen toiminimi ja yritys- ja yhteisötunnus –kohdat sekä selvitystilaa ja kirjanpitoaineistoa koskevat kohdat. Y4 lomakkeen allekirjoittaa selvitysmies tai hänen valtuuttama henkilö. Tämä ilmoitus on maksuton. Ilmoitukseen tulee liittää pöytäkirjaselvitys yhtiökokouksesta, jossa lopputilitys esitetty.

4.6.3 Tilintarkastajat

Tilintarkastajan tehtävät ovat samat kuin yhtiön normaalin toiminnan aikana (Kyläkallio ym. 2008, 1443). Tilintarkastajat suorittavat jokaiselta selvitystilan aikana päättyvältä tilikaudelta normaalin tilintarkastuksen (OYL 20:13). Itse tilintarkastuksessa ei selvitystilan osalta ole erityisiä säännöksiä:

- 1) Tilintarkastukseen tulee sisältyä erityinen lausuma siitä, onko selvitystilaa tilintarkastajien mielestä a) tarpeettomasti pitkitetty b) ja ovatko selvitysmiehet muuten toimineet asianmukaisesti. Lausuma vaaditaan kaikista selvitystilan ajalta annettavista tilintarkastuskertomuksista. Muutoin tilintarkastuskertomukseen tulee sisällyttää samat lausumat kuin normaaliin tilintarkastuskertomukseen. Mikäli tarkoitus on jakaa yhtiön varoja muuten kuin jakosina, on tähän seikkaan otettava kantaa.
- 2) Tilintarkastajan tulee antaa lopputilitystä ja selvitystilan aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus selvitysmiehille kuukauden kuluessa siitä, kun he ovat saaneet lopputilityksen (Kyläkallio ym. 2008, 1444)

4.6.4 Yhtiökokous

Osakeyhtiölaissa säädetyt eritystehtävät selvitystilan aikana ovat:

- 1) Selvitysmiesten valitseminen, jos selvitystila alkaa yhtiökokouksen päätöksellä (OYL 20:9).
- 2) Tilinpäätöksen vahvistaminen sitä selvitystilaa edeltäneeltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole esitetty yhtiökokouksessa (OYL 20:11).
- 3) Lopputilitysten tarkastaminen. Lopputilityksen tarkastamisen tarkoituksena on saada yhtiökokouksen hyväksyminen lopputilitykselle. Jos yhtiökokous hyväksyy lopputilityksen, yhtiökokous päättyy siihen ja samalla myös yhtiö katsotaan purkautuneeksi. Samalla lopputilityksen hyväksyminen tarkoittaa sitä, että myönnetään vastuuvapaus selvitysmiehille (OYL 20:16), (Kyläkallio ym. 2008, 1445).

Mikäli lopputilitystä ei hyväksytä, yhtiökokous voi päättää jatkotoimista, mm. uuden lopputilityksen tai lisäselvityksen vaatimisesta (Kyläkallio ym. 2008, 1445). Päätös lopputilityksen tai lisäselvityksen vaatimiseen tarvitsee kuitenkin uuden yhtiökokouksen. Yhtiökokouksella on täysi valta hyväksyä tai hylätä lopputilitys. Lopputilityksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä päätetään yhtiökokouksessa yksinkertaisella ääntenemmistöllä, ellei yhtiöjärjestyksessä muuta määrätä.

5 PURKAUTUNEEN YHTIÖN VEROSEURAAMUKSET

Tässä luvussa käsittelen osakeyhtiön purkautumisen jälkeisiä veroseuraamuksia, niin osakeyhtiön kuin osakkaankin kannalta. Luku käsittelee lähinnä elinkeinoverolakia sekä tuloverolakia.

5.1 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiön toiminnan tultua elinkaarensa päähän purkautumalla on se myös yhtiön viimeinen verotapahtuma. Purkautuneen yhtiön veroseuraamukset ovat samat, purkaantuipa yhtiö vapaaehtoisesta yhtiökokouksen päätöksestä, kaupparekisterin päätöksestä tai tuomioistuimen päätöksestä. Osakeyhtiön purkamisessa veroseuraamuksia voi aiheutua purkautuvalle yhtiölle sekä sen osakkaille (Juusela & Lindqvist 2008, 50). Purkutappio on joissain tilanteessa edelleen vähennyskelpoinen. Purkautuminen tarjoaa tapauskohtaisesti myös muita verosuunnittelunkeinoja (Blumme ym. 2008,184). Purkutappion vähennyskelpoisuus liittyy lähinnä siihen, kun jako-osan saajana on yhteisö.

Yhtiön tulee antaa lopettamistilikaudelta veroilmoitus ja lopettamisilmoitus arvonnäkövero- ja ennakoperintä- sekä säännöllisesti palkkoja maksavan työnantajan rekisteröinnin päättämiseksi. Myös aiheettomat ennakoverot on syytä poistaa. Osakeyhtiön purkamiseen sovelletaan EVL 51 d §:ää tai (TVL 27 §:ää, mikäli yhtiö ei harjoita liiketoimintaa) sen verovuoden verotuksessa, jonka aikana yhtiö on purkautunut (Elinkeinoverotus 2042/32/2008 <http://www.vero.fi>).

Kun osakeyhtiö purkautuu, verotuksessa sen omaisuuserät arvostetaan käypiin arvoihin ja varaukset tuloutetaan; mahdolliset arvonneuvotukset aiempiin kirjanpitoarvoihin realisoituvat tällöin verotuksessa (Juusela & Lindqvist 2008, 50). Usein kirjanpitoarvot ovat alhaisemmat kuin omaisuuserien yhteenlaskettu käypä nettoarvo, mistä johtuen purkautuminen aiheuttaa veroseuraamuksia ainakin purkautuvalle osakeyhtiölle.

Purkautuvan yhtiön osakkaiden katsotaan verotuksellisesti vaihtavan osakkeet purkautuvan yhtiön jako-osana saamiinsa omaisuuseriin (Juusela & Lindqvist 2008, 50). Myös jako-osa arvostetaan käypään arvoon. Purkautuvan yhtiön mahdolliset vahvistetut tappiot verotuksessa eivät siirry, vaan ne lakkaavat lopullisesti.

Elinkeinoverolain (EVL) 51d § 1 momentin mukaan purkautuneen yhtiön verotuksessa vaihto-, sijoitus-, käyttöomaisuus sekä muun omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä eli käypä arvo (Juusela & Lindqvist 2008, 50). Arvostushetki on purkautumishetki, jolloin selvitysmiehet antavat lopputilitykset yhtiökokoukselle. Ennakkojako-osan tapauksissa arvostushetki on niin sanotun ennakkojako-osan luovutushetki.

Tuloverolain alaista yhtiötä verotetaan tuloverolain (TVL) 27 § mukaan (Blumme ym. 2008, 184). Purkautuneen yhtiön taseen erät sekä eräät muut omaisuuserät arvostetaan niiden käypään arvoon ja käyvästä arvosta vähennetään kyseisen omaisuuden verotuksessa poistamaton hankintameno (Juusela & Lindqvist 2008, 51). Lopuksi vähennetään yhtiön velat ja näihin omaisuuseriin kohdistuvat velat. Joidenkin omaisuuserien osalta voi tapahtua arvonnousua tasearvoihin verrattuna ja joidenkin osalta arvonnousua. Laskelmalla, jossa otetaan huomioon kaikki omaisuuserät, voidaan lopulta nähdä, muodostuuko purkautuvalle yhtiölle 26 prosentin verokannalla verotettavaa tuloa vai syntyykö purkautumisesta tappiota. Purkautuva yhtiö voi käyttää mahdollisia aiempien vuosien vahvistettuja tappioita mahdollista verotettavaa voittoa vastaan.

Eroa taseen omaisuuseriin tulee mm. siitä, että oikeuskäytännön perusteella luovutettavissa olevat aineettomat oikeudet verotuksessa käypään arvoon huolimatta siitä, ettei niitä ole taseessa (Juusela & Lindqvist 2008, 51). Tällaisia aineettomia oikeuksia ovat mm. kustannusoikeudet, valmistusoikeudet, mallioikeudet, asiakasliittymät, patentit, tavaramerkit sekä lisenssioikeudet. Verotuksessa vähennyskelpoinen liikearvo otetaan purkautumisessa huomioon käyvästä arvostaan, ja siitä voidaan vähentää verotuksessa poistamaton hankintameno. Sellaista liikearvoa, joka on merkitty taseeseen, mutta ei ole vähennyskelpoinen, ei huomioida purkautuvan yhtiön laskelmassa. Edellä mainittua liikearvon vähennyskelpoisuutta lukuun ottamatta purkulaskelmassa ei huomioida sellaisia aineettomia oikeuksia, joita ei voida erikseen luovuttaa ja hinnoitella. Tämän vuoksi laskelman ulkopuolelle jäävät oikeuskäytännön perusteella yhtiön itse liiketoiminnassaan luoma liikearvo, asiakasrekisteri ja toiminimi.

Purkautuvan yhtiön mahdollinen voitto verotetaan viimeisen verovuoden verotuksessa. Poikkeuksena tästä on jako-osan luovuttaminen ennako-osana osakeyhtiölain mukaisesti eli ennen julkisen haasteen määräpäivää turvaavaa vakuutta vastaan. Tässä tapauksessa mahdollinen voitto jakotetaan purkautuvan yhtiön ja sen osakkaan verotuksessa sen vuoden tuloksi, jolloin ennakkojako-osa luovutettiin.

5.2 Osakkaan verotus

Purkautuvan yhtiön osakkaita verotetaan heidän jako-osuutena saamaansa omaisuutta joko elinkeinoverolain tai tuloverolain mukaan riippuen siitä kumpaan tulolähteeseen purkautuva yhtiö kuuluu (Juusela & Lindqvist 2008, 51). Osakkaan saama jako-osa rinnastetaan vaihtoon, jolloin verotuksessa sovelletaan luovutusvoittoa koskevia säännöksiä. Jako-osa arvostetaan osakkaan verotuksessa käypään arvoon. Käypä arvo on sama kuin purkautuvan yhtiön verotuksessa (Blumme ym. 2008, 187).

Purkuvoittoa syntyy, mikäli osakkaan saaman jako-osan käypä arvo on osakkeiden hankintamenoa suurempi. Vastaavasti purkutappiota syntyy, mikäli jako-osan käypä arvo on osakkeiden hankintamenoa pienempi (Juusela & Lindqvist 2008, 51). Purkuvoitto on elinkeinoverolain mukaan verotettavalle osakkaalle yleensä liiketuloa. Tuloverolain mukaan verotettavalle osakkaalle purkuvoitto on veronalaista luovutusvoittoa (Blumme ym. 2008, 184).

Purkuvoiton tai purkutappion verovaikutus huomioidaan pääsääntöisesti osakkaalla sinä verovuotena, jonka kuluessa omistettu yhtiö on purkautunut eli silloin kun selvitysmiehet ovat antaneet lopputilitykset yhtiökokoukselle (Juusela & Lindqvist 2008, Tilisanomat 51). Poikkeuksena tästä on ennakkojako-osa, jonka osalta verotus kohdistetaan jo todellisen jakohetken verovuodelle. Ennakkojako-osan avulla tai siitä pidättymällä voidaan vaikuttaa verotushetkeen.

Edellä mainittujen lisäksi tulee ottaa huomioon mahdollinen varainsiirtovero jako-osana saatujen arvopapereiden (1,6 %) tai kiinteistöjen (4 %) käyvästä arvosta (Juusela & Lindqvist 2008, Tilisanomat 51). Varainsiirtoveron maksuajankohta lasketaan normaalisti selvitysmiesten antamasta lopputilityksestä, mutta ennakkojako-osan osalta jo sen saantipäivästä. Mikäli purettavan yhtiön omaisuuteen sisältyy varainsiirtoverotuksen alaista omaisuutta, joka myydään eteenpäin, voidaan varainsiirtoverokustannuksia säästää myymällä tällaiset omaisuuserät jo ennen purkautumista. Varainsiirtoverosta vapaat omaisuuserät voidaan sisällyttää ennakkojako-osiin, jotta arvopaperit ja kiinteistöt ehditään myydä ja niistä saadut tuot luovuttaa myöhemmin rahana osakkaille ilman varainsiirtoveroa.

6 KAUPPAREKISTERI-ILMOITUKSET JA VEROSEURAAMUKSET: CASE

Osakeyhtiön osakkaat toivoivat, että yhtiön nimeä ei tule opinnäytetyöhön, joten esittelen yhtiön A Oy:nä. A Oy on ollut ”lepäävä yhtiö” vuodesta 2005. A Oy:ssä on varallisuutta joka halutaan realisoida ja jakaa, joten toimeksiantaja pyysi selvittämään, mitä vaihtoehtoja osakeyhtiön purkautumiselle on sekä minkälaisia vero-seuraamuksia purkautumisesta tulee.

Tässä luvussa käsittelen työni empiiristä osaa, johon sisältyy A Oy:lle tekemäni kaupparekisteri-ilmoitukset sekä selvitys, miten yhtiötä verotetaan purkautumisen jälkeen.

6.1 Osakeyhtiön esittely

A Oy on perustettu vuonna 1995 kahden osakkaan toimesta. A Oy on turvealan yritys, päätoimialana on turpeenosto. Yhtiöllä oli omia turpeenostopaikkoja. Työtä oli ympärivuotisesti, kesällä toki enemmän ja talviaikaan toiminta keskittyi turvevarastojen myyntiin sekä kuljetukseen mm. Vapolle ja Fortumille. Osa töistä teetettiin alihankintatyönä.

A Oy työllisti täysipäiväisesti vain toisen osakkaan. Toinen osakas teki yhtiölle lähinnä alihankintatöitä. Yhtiön normaalin toiminnan aikana yhtiöllä oli useampia työntekijöitä, mm. vuonna 2002 yhtiöllä oli kolme työntekijää kokoaikaisesti ja yksi osa-aikatyöntekijä, kesäaikaan työntekijöitä oli enemmänkin.

Vuonna 2004 toiminta alkoi hiipumaan. Koneita ja laitteita myytiin vuoden 2004 aikana. Tilikaudella 2005 on saatu viimeiset myyntitulot. Toiminta hiipui toisen osakkaan sairastuttua vakavasti, hänen panoksensa yhtiön toimintaan on aikaisemmin ollut suuri. Lopulta kaikki turvetuotantokalustot sekä turvealueet myytiin Vapo Oy:lle. A Oy:n toiminta on loppunut kokonaan vuonna 2006, tämän jälkeen yhtiölle on tullut ainoastaan kuluja mm. pankin palvelumaksuista, kirjanpidosta sekä tilintarkastuksesta. Yhtiön tilillä on varallisuutta.

6.2 Kaupparekisteri-ilmoitukset

A Oy piti selvitystilaa koskevan ylimääräisen yhtiökokouksen 10.11.2008. Yhtiökokouksessa valittiin selvitysmieheksi A Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja varaselvitysmieheksi A Oy:n hallituksen varajäsen. Yhtiökokouksen jälkeen A Oy maksoi ilmoituksen selvitystilasta ja julkisen haasteen hakemisesta. Tein A Oy:lle ilmoituksen selvitystilasta ja julkisesta haasteesta samalla kertaa käyttäen Y4 -lomaketta ja liitelomaketta 13 sekä liitin mukaan ylimääräisen yhtiökokouksen pöytäkirjan, jossa päätettiin selvitystilaan asettamisesta (LIITE 1).

Patentti- ja rekisterihallitus merkitsi A Oy:n selvitystilan alkaneeksi 10.11.2008, joka on ylimääräisen yhtiökokouksen päivämäärä. A Oy:n velkojille haettiin julkinen haaste, joka kesti kolme kuukautta. Määräpäivään mennessä ei yksikään velkoja ilmoittanut saataviaan. Selvitystilan aikana tein yhden normaalin tilinpäätöksen A Oy:lle ajalla 1.5.2008 - 30.4.2009. Tein A Oy:lle arvonlisäveron ennakkopalaushakemuksen, koska yhtiölle oli kertynyt palautettavaa arvonlisäveroa mm. kirjanpidosta sekä tilintarkastuksista. Yhtiön viimeinen tilikausi lyhennettiin päätymään 31.8.2009. Julkisen haasteen määräpäivän jälkeen tein A Oy:lle lopputilitykset sekä kertomuksen selvitystilasta ajalta 10.11.2008 -31.8.2009. Tilintarkastaja tarkasti tilinpäätöksen sekä lopputilitykset. Tämän jälkeen selvitysmiehet esittivät lopputilitykset yhtiökokoukselle.

A Oy piti ylimääräisen yhtiökokouksen, jossa selvitysmiehet eli A Oy:n osakkeenomistajat hyväksyivät lopputilityksen. Tämän jälkeen täytin A Oy:lle purkamisilmoituksen käyttäen lomaketta Y4 ja liitelomaketta 15, samalla kertaa ilmoitin lopputilityksen rekisteröitäväksi. Laitoin ilmoituksen liitteeksi kopion ylimääräisestä yhtiökokouksesta, jossa hyväksyttiin lopputilitykset (LIITE 2) sekä kertomuksen selvitystilän ajalta (LIITE 3).

6.3 Osakeyhtiön verotus

Viimeisellä tilikaudella A Oy:n tuloslaskelma osoittaa 4 345,80 euroa tappiota. Edellisten tilikausien tappiot ovat yhteensä 1 748,54 euroa. Nämä tappiot eivät siirry, vaan ne lakkaavat lopullisesti.

A Oy on myynyt 2004 vuoden aikana kaikki turvetuotantokoneet sekä turvealueet, joten kaluston osalta ei tässä tapauksessa yhtiölle tule veroseuraamuksia.

A Oy:n taseessa olevaan muut osakkeet ja osuudet sisältyy A Oy:n omistama Kiinteistö Oy:n osake, jonka kirjanpitoarvo on 3 793,14 euroa sekä Osuuspankin osuusmaksu 84,09 euroa. A Oy myi Kiinteistö Oy:n osakkeen 500 euron hintaan. Osakkeelle tuli 3 293,14 euron arvonalentuminen. Osuuspankin osuusmaksu 84,09 palautetaan yhtiölle tammikuussa 2011, jonka jälkeen se jaetaan yhtiömiesten kesken. Muista osakkeista ja osuuksista ei tule yhtiölle veroseuraamuksia. Yhtiöllä ei ole muita omaisuuseriä. A Oy:n purkauduttaessa sille ei tule veroseuraamuksia.

6.4 Osakkaan verotus

A Oy:llä on kaksi osakasta Osakas A ja Osakas B. Molemmilla osakkailla on 42 osaketta. A Oy:n osakepääoma on 21 191,68 euroa. Yhtiö on velkaa Osakas A:lle 127,28 euroa, osakkaan maksettua yhtiölle kuuluvan laskun omalta tililtään. Yhtiö saa 506,26 euron suuruisen arvonlisäveropalautuksen, kun yhtiö on poistettu rekisteristä. Yhtiön taseessa on jo ennen mainittu osuuspankin osuusmaksu 84,09 euroa. Yhtiön tilillä on rahavaroja 14 634,72 euroa.

Yhtiön varat jaetaan yhtiömiehille seuraavasti: arvonlisäveropalautuksesta vähennetään yhtiön velka Osakas A:lle, jolloin arvonlisäveropalautuksesta jäljelle jää 378,52 euroa. Tämä jaetaan puoliksi osakkaille. Arvonlisäveropalautuksesta Osakas A saa 317 euroa Osakas B 189,26 euroa. Osuuspankin osuusmaksu jaetaan puoliksi osakkaille, joten Osakas A saa 42,05 euroa ja Osakas B 42,05 euroa. Rahavarat jaetaan puoliksi osakkaille eli Osakas A saa 7 317,36 euroa ja Osakas B saa 7 317,37 euroa. Osakas A saa yhtiöltä jako-osana yhteensä 7 676,41 euroa ja Osakas B saa 7 548,68 euroa.

Osakas A:n osakkeiden hankintameno on ollut 10 565,84 euroa. Osakas A sai jako-osana 7 676,41 euroa. Osakas B:n osakkeiden hankintameno on ollut 10 565,84 euroa. Osakas B sai jako-osana 7 548,68 euroa. Tässä tapauksessa osakkaille syntyy purkutappiota, koska jako-osan arvo on osakkeiden hankintamenoa pienempi. A Oy ei ole jakanut ennakkojako-osia. Purkutappio ei ole vähennyskelppoinen osakkaan verotuksessa.

6.5 Purkamisprosessi

Vaihe	Huomioitavaa
1. Selvitystilaan asettaminen	Yhtiön asettamisesta päättää yhtiökokous, samalla valitaan selvitysmies/ -miehet.
2. Ilmoitus kaupparekisteriin	Yhtiökokouksen selvitystilaa ja selvitysmiehiä koskeva päätös ilmoitetaan kaupparekisteriin.
3. Julkinen haaste	Samalla, kun selvitystila ilmoitetaan rekisteröitäväksi, haetaan julkista haastetta velkojille.
4. Velat ja omaisuus	Selvitysmiesten tehtävä on omaisuuden myynti ja velkojen maksaminen.
5. Varojen jakaminen	Selvitysmiehet jakavat jäljelle jääneen varallisuuden osakkeenomistajille.
6. Lopputilitys ja kertomus selvitystilasta	Selvitysmiehet tekevät lopputilityksen ja laativat omaisuuden jaosta erillisen tilityksen.
7. Lopputilityksen hyväksyminen	Tilintarkastuksen jälkeen yhtiökokous hyväksyy lopputilityksen ja kertomuksen selvitystilasta.
8. Ilmoitus kaupparekisteriin	Purkautuminen ilmoitetaan kaupparekisteriin rekisteröitäväksi.

7 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia osakeyhtiön purkamiseen liittyviä ongelmia. Erityisesti opinnäytetyö keskittyi osakeyhtiölain säädöksiin. Huomioitavaa on myös, että osakeyhtiön purkamista säätelevät myös kirjanpitolaki, kaupparekisterilaki, tilintarkastuslaki sekä toiminimilaki. Osakeyhtiön ja osakkaan verotusta tarkasteltiin elinkeinoverolain ja tuloverolain näkökulmasta. Empiirisen osan tavoitteena oli purkaa case-yritys A Oy ja antaa omistajille tietoa osakeyhtiön purkamisesta ja veroseuraamuksista.

Aluksi tarkasteltiin, miten osakeyhtiö voidaan purkaa sekä osakeyhtiön purkamisen eri vaihtoehtoja. Näitä olivat vapaaehtoinen selvitysmenettely, sulautuminen, jakautuminen, konkurssi sekä rekisteristä poistaminen ja viranomaisen määräämä selvitystila. A Oy:n tapauksessa kyseeseen tuli osakeyhtiön purkaminen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta, koska osakkeenomistajat eivät halua jatkaa yhtiön toimintaa ja osakeyhtiössä on varallisuutta, joka halutaan realisoida ja jakaa.

Seuraavaksi opinnäytetyössä perehdyttiin osakeyhtiön purkamiseen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta. Toteutettaessa osakeyhtiön purkamista selvitysmenettelyn kautta otettiin huomioon osakeyhtiölain säädökset ja edettiin niiden mukaisesti.

Opinnäytetyössä käsiteltiin osakeyhtiön purkamisen verotuskysymyksiä osakeyhtiön ja osakkaan kannalta. Näihin kysymyksiin perehdyttiin tuloverolain ja elinkeinoverolain kannalta.

Opinnäytetyön empiirisessä osassa selvitettiin kaupparekisteri-ilmoituksia, joita tarvittiin A Oy:n purkamiseen sekä verojen määräytymistä A Oy:lle ja sen osakkaille. Tilinpäätöksen sekä lopputilitysten pohjalta pohdittiin, tuleeko yhtiölle tai sen osakkaille verotettavaa tuloa osakeyhtiön purkautumisen johdosta.

Opinnäytetyössä tuli esille, että osakeyhtiön purkaminen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta tulee kyseeseen vain, mikäli yhtiössä on varoja sen verran, että yhtiön velat ja selvityskulut saadaan maksetuksi. Mikäli yhtiön varat eivät riitä velkojen maksuun tulee kyseeseen konkurssi. Osakeyhtiön lopettamisen vaihtoehtona on myös sulautuminen tai jakautuminen, mikäli osakkaat haluavat jatkaa liiketoimintaa muussa muodossa. Eritystapauksissa myös rekisteriviranomainen voi poistaa osakeyhtiön rekisteristä.

Opinnäytetyössä tuli selville, että vapaaehtoisissa selvitysmenettelyssä, tulee edetä seuraavasti: Yhtiön asettamisesta selvitystilaan päättää yhtiökokous. Samalla yhtiökokous päättää myös selvitysmiehen/-miesten nimeämisestä. Yhtiökokouksen selvitystilaa ja selvitysmiehiä koskeva päätös ilmoitetaan kaupparekisteriin merkittäväksi. Samalla, kun selvitystila ilmoitetaan rekisteröitäväksi, haetaan hakea julkista haastetta velkojille. Julkisen haasteen tehtävänä on selvittää kaikki yhtiön velkojat ja heidän saatavansa. Selvitysmiesten tehtävänä on yhtiön omaisuuden myynti ja valvottujen velkojen maksaminen. Selvitysmies huolehtii myös yhtiön kirjanpidon hoitamisesta ja tilinpäätösten laatimisesta. Kun kaikki yhtiön omaisuus on myyty ja tiedossa olevat velat maksettu, tulee selvitysmiesten ryhtyä toimiin jäljelle jääneen varallisuuden jakamiseksi osakkeenomistajille. Selvitysmies laatii jaosta erillisen tilityksen sekä myös tilityksen selvitystilan aikaisesta hallinnosta esitettäväksi tilintarkastajan lausunnon varustettuna yhtiökokoukselle. Yhtiö katsotaan purkautuneeksi, kun yhtiökokous on saanut edellä mainitut tilitykset käsiteltäväkseen. Purkautuminen ilmoitetaan rekisteröitäväksi kaupparekisteriin.

Edellä mainitussa kappaleessa vapaaehtoinen selvitysmenettely kerrottiin vain lyhykäisyydessään ja hyvin yksinkertaisesti. Osakeyhtiölain ohella pitää noudattaa myös kirjanpitolain, tilintarkastuslain, kaupparekisterilain ja toiminimilain säännöksi, joissa ovat omat määräykset osakeyhtiön purkamisesta. Kirjanpitolaissa säädetään erityisesti purkamiseen liittyen lähinnä yhtiön varojen arvostamisesta. Tilintarkastajan lausunnot koskevat erityisesti purkamiseen liittyen enemmänkin tilintarkastajaa itseään. Kaupparekisterilaissa säädetään kaupparekisteri-ilmoituksista.

Selvitysmiehinä voi toimia myös yhtiön osakkeenomistajat tai hallitus. Suunniteltaessa osakeyhtiön purkamista vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta, tulee miettiä kuka/ketkä toimivat selvitysmiehinä ja vie lopettamisprosessin loppuun. Herää kysymys miten ”tavallinen” yrittäjä selviytyy koko prosessista, joka on pitkä ja haastava. Opinnäytetyön loppuvaiheessa voidaan todeta, että osakeyhtiön purkaminen kannattaa antaa ammattilaisen hoidettavaksi.

Verotusosiossa todettiin, että osakeyhtiön purkamisessa veroseuraamuksia voi aiheutua purkautuvalle yhtiölle sekä sen osakkaille. Yhtiön omaisuuserät arvostetaan käypiin arvoihin ja varaukset tuloutetaan; arvonmuutokset aiempiin kirjanpitoarvoihin realisoituvat tällöin verotuksessa. Usein kirjanpitoarvot ovat alhaisemmat kuin omaisuuserien yhteenlaskettu käypä nettoarvo, jolloin yhtiölle tulee veroseuraamuksia. Osakkaiden katsotaan verotuksellisesti vaihtavan osakkeet purkautuvan yhtiön jako-osana saamiinsa omaisuuseriin. Osakkaille syntyy joko purkuvoittoa tai purkutappiota. Verojen laskeminen on hieman erilainen riippuen siitä, kuuluuko purkautuva yhtiö tuloverolain vai elinkeinoverolain piiriin.

Case-yritys A Oy:n purkamisprosessi kesti kokonaisuudessaan vuoden. Osakeyhtiön perustaminen käy nopeasti, mutta osakeyhtiön lopettaminen ei käy yhtä mutkattomasti. Osakeyhtiön lopettamiseen liittyy paljon byrokratiaa. Case-yritys A Oy on ollut lepäävä yhtiö muutamia vuosia eikä sen taseessa ole paljonkaan omaisuuseriä, mutta kuitenkin lopettamisprosessi kesti kauan. Voidaankin todeta, että oli pa osakeyhtiö minkä suuruinen tahansa samat tehtävät on tehtävä jokaiselle yhtiölle purkutilanteessa. A Oy:lle ei tullut purkautumisesta veroseuraamuksia, koska osakkeelle tapahtui arvonalentuminen. Osakkaillekaan ei tullut veroseuraamuksia, koska osakkaiden sama jako-osan arvo on osakkeiden hankintamenoa pienempi.

LÄHTEET

Airaksinen, M., Pulkkinen, P. & Rasinaho, V. 2007. Osakeyhtiölaki II. Helsinki: Talentum.

Blumme, N., Kaarenoja, A. & Suontausta, S. 2007. Maksukyky ja osakeyhtiön varojen jakaminen. Helsinki: WS Bookwell.

Blumme, N., Pitkänen, T., Raunio, M. & Äärilä, L. 2008. Yritystoiminnan uudelleenjärjestely. Keuruu: Otava.

Elinkeinoverolaki 30.12.2009

Elinkeinoverotus 2042/32/2008 <http://www.vero.fi>

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen/selvitystila.html>

Juusela, J. & Lindqvist, S. 2008. Osakeyhtiön purkaminen verotuksessa. Tilisanomat 29, 50 - 52.

Kaupparekisterilaki 2.2.1979

Kaupparekisteri. 30.9.2008. Selvitysmenettely. [Verkkosivu]. Helsinki: Patentti- ja rekisterihallitus. [viitattu 28.2.2009]. saatavana:

Osakeyhtiölaki 21.7.2006

Tilintarkastuslaki 13.4.2007

Toiminimilaki 2.2 1979

Tuloverolaki 30.12.1992

Villa, S. 2006. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. 3. painos. Helsinki: Talentum.

LIITTEET

Liite 1. Ylimääräinen yhtiö kokous

A OY

PÖYTÄKIRJA

YLIMÄÄRÄINEN YHTIÖKOKOUS

Aika 10.11.2008

Paikka

Läsnä	Osakas A	42 osaketta ja ääntä
	Osakas B	42 osaketta ja ääntä

1. Hallituksen puheenjohtaja Osakas A avasi kokouksen. Osakas A valittiin myös kokouksen puheenjohtajaksi ja hän piti samalla pöytäkirjaa. Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Osakas B.
2. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, koska yhtiön koko osakepääoma oli kokouksessa edustettuna.
3. Päätettiin yksimielisesti asettaa yhtiö selvitystilaan. Selvitysmieheksi valittiin yksimielisesti hallituksen puheenjohtaja Osakas A. Selvitysmiehen varamieheksi valittiin yksimielisesti hallituksen varajäsen Osakas B.
4. Koska muita asioita ei ollut, puheenjohtaja päätti kokouksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Osakas A
Puheenjohtaja

Osakas B
Pöytäkirjantarkastaja

Liite. 2 Ylimääräinen yhtiökokous 2

A OY

YLIMÄÄRÄINEN YHTIÖKOKOUS

Aika

Paikka

Läsnä	Osakas A	42 osaketta ja ääntä
	Osakas B	42 osaketta ja ääntä

1. Hallituksen puheenjohtaja Osakas A avasi kokouksen. Osakas A valittiin myös kokouksen puheenjohtajaksi ja hän piti samalla pöytäkirjaa. Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Osakas B.
2. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, koska yhtiön koko osakepääoma oli kokouksessa edustettuna.
3. Selvitysmies Osakas A esitti lopputilityksen. Esitettiin tilintarkastuskertomus.
4. Puheenjohtaja esitti kokoukselle tilinpäätöksen 1.5.2008-30.4.2009, tilinpäätöksen todettiin osoittavan tappiota 1093,29 euroa. Samassa yhteydessä esitettiin tilintarkastuskertomus. Tilinpäätös vahvistettiin ja tilivelvolliselle myönnettiin tili- ja vastuuvapaus tilikaudelta 1.5.2008-30.4.2009. Samalla hyväksyttiin hallituksen esitys, että ko. tilikaudelta ei jaeta osinkoa ja että tilikauden tappio siirretään yhtiön omaan pääomaan voittovaroihin.
5. Päätettiin yksimielisesti vahvistaa lopputilitykseen sisältyvä tuloslaskelma 1.5.2009-31.8.2009 ja tase 1.5.2009-31.8.2009.
6. Päätettiin myöntää selvitysmiehelle vastuuvapaus hänen toimikaudeltaan.
7. Koska muita asioita ei ollut, puheenjohtaja päätti kokouksen. Merkittiin, että kaikki päätökset ja valinnat tehtiin yksimielisesti.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Osakas A
Puheenjohtaja

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Osakas B

A OY:N SELVITYSMENETTELY AJALTA 10.11.2008-31.8.2009

A Oy asetettiin selvitystilaan ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksellä 10.11.2008 ja allekirjoittanut hallituksen puheenjohtaja Osakas A valittiin selvitysmieheksi.

Yhtiössä ei ole ollut toimintaa selvitystilan aikana. Liiketoiminta on ollut pysähdyksissä useamman vuoden.

Yhtiössä ei ole ollut erääntyneitä saatavia.

Yhtiön tuntemattomille velkojille otetun julkisen haasteen määräpäivänä ei tuntemattomia saatavia ilmoittautunut.

Selvityskulut ovat 762 euroa.

Olen myynyt yhtiön Kiinteistö Oy Pyhänhovin osakkeet, joka on jaettu puoliksi osakkeenomistajille.

Osakas A on maksanut 336,72 euroa suuruisen yhtiölle kuuluvan laskun omalta tililtään. Yhtiöllä on ollut saatavia Osakas A:lta 208,98 euroa. Yhtiön saatava Osakas A:lta ja yhtiön velka Osakas A:lle kuitataan keskenään. Yhtiö jää velkaa Osakas A:lle 127 euroa.

Yhtiö saa arvonnisäpalautuksen, kun yhtiön lopetus on merkitty kaupparekisteriin. Arvonnisäveropalautuksen määrä on 506,26 euroa. Arvonnisäveropalautuksen jälkeen palautus jaetaan osakkeenomistajille siten, että Osakas A saa yhtiön velan määrän 127,74 euroa ja loppu 378,52 jaetaan yhtiömiesten kesken puoliksi eli Osakas A saa 189,26 euroa ja Osakas B saa 189,26 euroa.

Yhtiö on osuuspankin jäsen. Yhtiön taseeseen on merkitty osuuspankin jäsenmaksu 84,09. Osuuspankki palauttaa osuusmaksun yhtiölle tammikuussa 2011. Osuusmaksu jaetaan puoliksi osakkeenomistajille.

	Osakas A	Osakas B
Yhtiön velka Osakas A:lle	336,72	
Osakas A:n velka yhtiölle	208,98	
	<hr/>	
	127,74	
Arvonnisäveropalautus	317,00	189,26
Osuuspankin osuusmaksu	42,05	42,05
	<hr/>	
	359,05	231,31

Edellä selostettujen toimenpiteiden jälkeen olen jakanut kaiken yhtiön omaisuuden osakkeen omistajille puoliksi. Osakas A sai 7317,36 euroa ja Osakas B 7317,37 euroa.

31.8.2009

Osakas A
A Oy:n selvitysmies

Liite Tilinpäätösasiakirjat selvitysmenettelyn ajalta